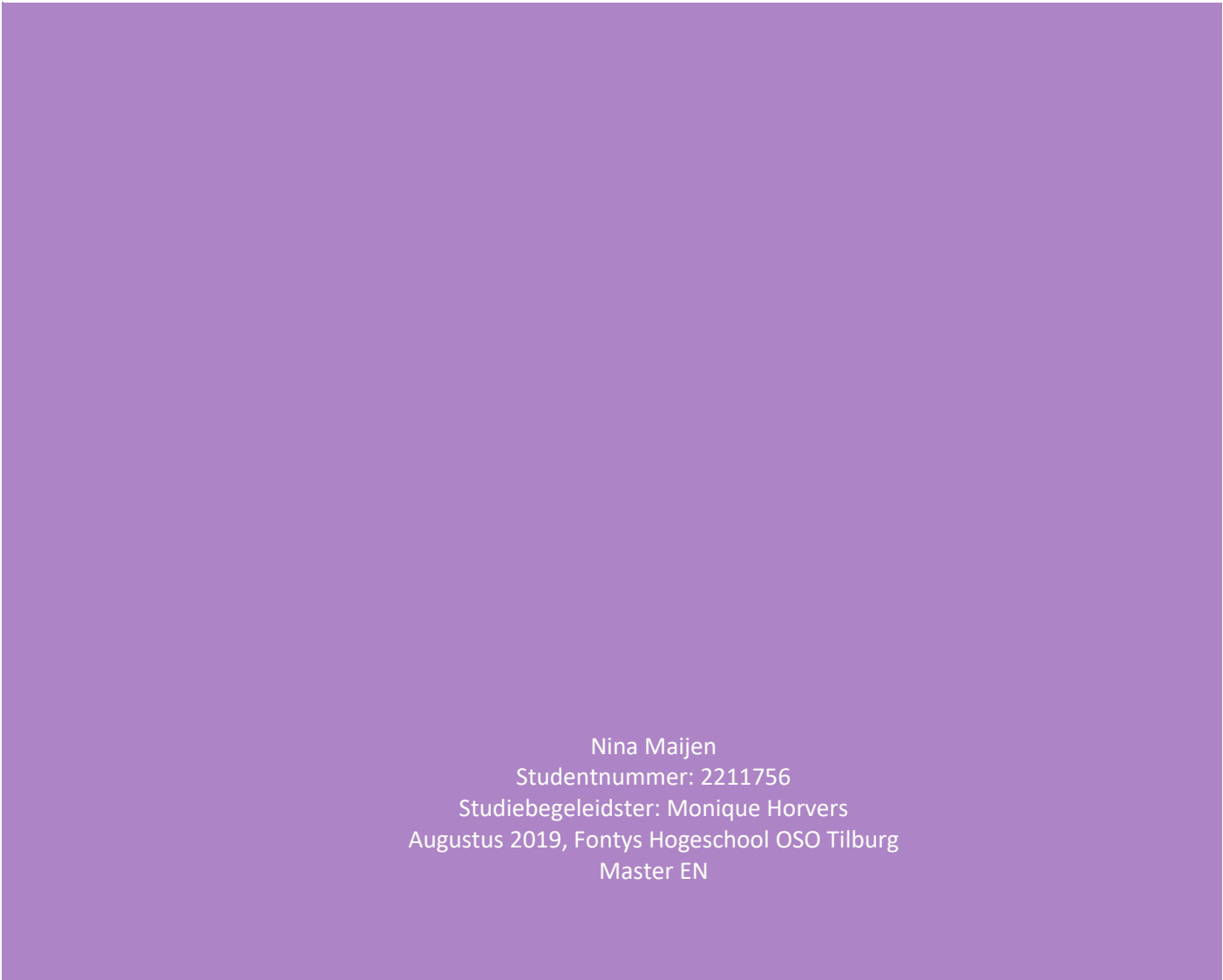

OUDERBETROKKENHEID BIJ DE SOCIAAL-EMOTIONELE ONTWIKKELING VAN DE KINDEREN.

Nina Maijen
Studentnummer: 2211756
Studiebegeleidster: Monique Horvers
Augustus 2019, Fontys Hogeschool OSO Tilburg
Master EN

Samenvatting

Op basisschool X zijn er acties ondernomen om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Echter zien wij dat de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling niet zo groot is. Hier zou de school graag verandering in zien. Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat wanneer je als school in ouderbetrokkenheid investeert, dit kan bijdragen aan een sterkere sociaalpedagogische omgeving (Smit, 2012). Sinds drie jaar werken ze op basisschool X met de Kanjertraining. De Kanjertraining is een methode om de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind te stimuleren (Stichting Kanjertraining, 2018). We zouden het sterk vinden wanneer ook thuis aandacht wordt besteed aan de Kanjertraining en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit kan namelijk een grote bijdrage leveren aan de ontwikkeling en leersucces van kinderen (Cijvat & Voskens, 2008). Naar ons idee kan dit pas gerealiseerd worden wanneer ouders op de hoogte zijn van, en betrokken worden bij, de activiteiten en gebeurtenissen op school.

In het onderzoek staat de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling centraal. Het doel van het onderzoek is inzicht verwerven in hoe de ouderbetrokkenheid beter vorm kan worden gegeven. De hoofdvraag in dit onderzoek luidt: *“Welke gemeenschappelijke ideeën en suggesties hebben de ouders en het team van basisschool X om de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling te vergroten?”*.

Voor dit onderzoek is er gekozen voor een gevalstudie, omdat het onderzoek zich richt op één specifieke casus (De lange, Schuman & Montesano Montessori, 2016). Het geval dat in dit onderzoek centraal staat is de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling op basisschool X. Aan het begin van het onderzoek is een vragenlijst bij ouders en het team afgenomen. Daarnaast hebben er twee focusgroep-interviews plaatsgevonden. Bij deze interviews zijn zowel ouders als het team betrokken.

Uit de resultaten is naar voren gekomen dat zowel de ouders als het team vinden dat er betere afspraken gemaakt moeten worden over hoe en hoe vaak ouders betrokken worden bij de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen op school. Deze afspraken moeten schoolbreed gemaakt worden en ouders moeten hiervan op de hoogte zijn. Daarnaast komen er uit de resultaten concrete voorbeelden die de school uit kan gaan voeren. Er is bijvoorbeeld behoefte aan ouderavonden waarbij specifieke informatie over de kanjertraining wordt gedeeld en andere onderwerpen over de sociaal-emotionele ontwikkeling aan bod komen. Om de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling te vergroten, is het van belang de resultaten uit het onderzoek te verwerken in een plan (Kerpel, 2014).

Inhoud

Samenvatting.....	1
1. Probleemanalyse	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Context	4
1.3 Probleemstelling.....	4
2. Theoretisch kader	5
2.1 Inleiding	5
2.2 De sociaal-emotionele ontwikkeling	5
2.3 De Kanjertraining.....	6
2.4 Ouderbetrokkenheid	7
2.4.1 Ouderbetrokkenheid 3.0	8
2.4 Ouderbetrokkenheid vergroten	8
2.5 Conclusie	10
3. Onderzoeksmethodologie	12
3.1 Onderzoeksstrategie	12
3.2 Kwaliteit van het onderzoek.....	12
3.3 Instrumenten en procedure	13
3.3.1 Vragenlijsten.....	13
3.3.2 Focusgroep interviews	14
3.4 Respondenten	14
4. Resultaten.....	16
4.1 Inleiding	16
4.2 Vragenlijst deel 1	16
4.3 Vergelijking resultaten vragenlijst ouders en het team	17
4.4 Vragenlijst deel 2	18
4.5 Toelichtingen en suggesties	20
4.6 Focusgroep-interviews	21
Focusgroep-interview 1.....	21
Focusgroep-interview 2.....	22
5. Conclusies en discussie.....	23
5.1 Conclusies.....	23
Hoofdvraag.....	24
5.2 Discussie	25
Betekenis van het onderzoek voor mezelf	25
6. Aanbevelingen	26
Literatuurlijst	27

1. Probleemanalyse

1.1 Aanleiding

Sinds 2015 ben ik werkzaam als leerkracht in het primair onderwijs op basisschool X. Basisschool X is een Rooms-Katholieke basisschool gelegen in een dorp in Noord-Brabant. Het is de enige school in het dorp, waardoor ruim 95% van de kinderen uit het dorp naar basisschool X komt. Leerlingen van de school zijn doorgaans leergierige en spontane dorpskinderen. Ze groeien veelal op in hechte en veilige gezinnen. Onderlinge verschillen zijn niet groot, al neemt de diversiteit, waaronder verschillen in rijkdom, gezinssamenstelling en de mate van beheersing van de Nederlandse taal, wel toe (Schoolgids 2017-2018, blz. 6).

Het afgelopen schooljaar heeft de school, in samenwerking met de MR en de OR, nagedacht over de ouderbetrokkenheid op school. Door tegenvallende opkomst van ouders bij activiteiten in de school zijn ze gaan nadenken hoe we ouders meer kunnen betrekken bij de activiteiten en sfeer op school. Ouders gaven aan een grotere inbreng te willen hebben. Sindsdien hebben er een aantal veranderingen plaatsgevonden waardoor ouders nu meer mee kunnen denken en mogen beslissen over de opzet, inhoud en organisatie van het onderwijs en activiteiten op school (Schoolgids 2018-2019, blz. 17). Ouders krijgen bijvoorbeeld meer verantwoordelijkheid wanneer ze deelnemen in een werkgroep. Voorheen was er een kant en klaar plan, nu vindt er tijdens de eerste bijeenkomst een brainstormsessie plaats met ouders en leerkrachten. Hierbij wordt er gekeken naar elkaars interesses en kwaliteiten en daarna worden pas de taken verdeeld.

Daarnaast worden ouders actiever bevraagd op wat voor manier zij een waardevolle aanvulling kunnen geven op het geldende onderwijsaanbod. Vanaf groep vier wordt er bijvoorbeeld sinds vorig jaar met ouder-kind gesprekken gewerkt. Ouders gaan samen met het kind en de leerkracht in gesprek over het ontwikkeling van de kind. Door deze veranderingen zien we een grotere opkomst bij de activiteiten op school en zijn ouders actiever betrokken bij de ontwikkeling van het kind.

Binnen basisschool X werken we met leerteams. Ieder leerteam bestaat uit vier of vijf leerkrachten en werkt aan doelen rondom een bepaald thema. Sinds dit schooljaar participeer ik binnen het leerteam gedrag. Volgens de directeur had de school meer kunnen investeren in de ouderbetrokkenheid tijdens de implementatie van de Kanjertraining. Ouders zijn volgens de school nog te weinig op de hoogte van de meerwaarde van Kanjertraining in de opvoeding thuis. Hier zouden we graag verandering in zien.

Binnen het leerteam gedrag willen we dit schooljaar aandacht besteden aan het beter vormgeven van de ouderbetrokkenheid rondom de sociaal-emotionele ontwikkeling, hierbij speelt de Kanjertraining een grote rol. Mijn onderzoek sluit hierbij aan en zal gericht zijn op het vergroten van ouderbetrokkenheid in relatie tot de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat wanneer je als school in ouderbetrokkenheid investeert, dit kan bijdragen aan een sterkere sociaalpedagogische omgeving (Smit, 2012). Daarnaast heeft ouderbetrokkenheid niet alleen een positieve invloed op de omgeving en het schoolklimaat. Goede contacten tussen school, ouders en leerlingen werken door in de kwaliteit van een school en komen de leerprestaties en de maatschappelijke ontwikkeling van de leerling ten goede (Smit, Sluiter & Driessen, 2006). Naar ons idee zou het nog sterker zijn wanneer ook thuis aandacht wordt besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit kan namelijk een grote bijdrage leveren aan de ontwikkeling en leersucces van kinderen (Cijvat & Voskens, 2008). Volgens het leerteam kan dit pas gerealiseerd worden wanneer ouders op de hoogte zijn van de activiteiten en gebeurtenissen op school. Kinderen imiteren gedrag vanuit opvoeders zoals de leerkracht en de ouder(s). Daarom is het van belang dat deze opvoeders zich bewust zijn van hun voorbeeldfunctie en kanjergedrag laten zien (Stichting Kanjertraining, 2018). Kanjergedrag wil zeggen dat je betrouwbaar, constructief en authentiek bent. Hierbij hoort het delen van gevoelens, zeggen wat je vindt, assertief zijn en constructief kunnen reageren op stressvolle situaties zoals pesten, teleurstelling en afwijzing (weerbaarheid) (Vlieg, Weide & Schutte, 2011). Om ervoor te zorgen dat ouders weten wat

kanjergedrag inhoudt en hoe wij dit de kinderen aanleren, moeten we ouders meer betrekken bij de Kanjertraining.

Binnen dit onderzoek zal ik me voornamelijk richten op het inventariseren naar hoe we de ouderbetrokkenheid kunnen vergroten en beter vorm kunnen geven. Hierbij wil ik rekening houden met twee partijen: ouders en de school. Op dit moment wordt er vooral vanuit het team nagedacht, terwijl ik juist ook de mening van ouders belangrijk vind. Het team kan met ideeën komen, maar dit moet wel aansluiten bij wat ouders belangrijk vinden en willen. Het gaat immers om de ontwikkeling van het kind en hierbij spelen ouders een belangrijke rol.

Het enige wat ik in de deskresearch terug kan vinden is dat 86% van de ouders tevreden is over de betrokkenheid bij de ontwikkeling van het kind en dat 80% van de ouders tevreden is over de aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (Ouderpeiling, 2018). Dit maakt mij nieuwsgierig naar de vraag hoe ouders denken over en kijken naar de ouderbetrokkenheid rondom de sociaal-emotionele ontwikkeling op school.

1.2 Context

De visie van school X bestaat uit verschillende kernwaarden. Kernwaarden zijn diepgewortelde overtuigingen die aangeven wat het team van de school juist en van wezenlijk belang vindt (Schoolgids, 2016-2017, bladzijde 9). Eén van deze kernwaarden, passend bij het onderzoek, is samenwerken. De school streeft ernaar om op verschillende niveaus samen te werken. De samenwerking tussen ouders en de school is belangrijk om de ouderbetrokkenheid bij de (sociaal-emotionele) ontwikkeling te vergroten. De school en ouders kunnen samen zoek naar nieuwe inzichten, om de ontwikkeling en het leren van leerlingen te ondersteunen (De Vries, 2018). Tot op heden is er nog weinig sprake van een samenwerking, maar worden ouders voornamelijk geïnformeerd over de sociaal-emotionele ontwikkeling en de Kanjertraining. Er hebben twee ouder-informatieavonden plaatsgevonden over de Kanjertraining. Hierbij werd uitgelegd hoe wij als school werken met de training en wat de training inhoudt. Tevens worden ouders via de schoolapp op de hoogte gehouden over de Kanjerlessen.

Om meer vorm te kunnen geven aan het onderzoek is er bij een aantal collega's, de directeur en de lb'er geïnventariseerd hoe zij op dit moment de ouderbetrokkenheid rondom de Kanjertraining ervaren. Vanuit de inventarisatie komt naar voren dat er op dit moment te weinig aandacht wordt besteed aan de ouderbetrokkenheid. Collega's zien dat het per leerkracht erg verschilt in hoeverre zij aandacht besteden aan deze ouderbetrokkenheid. Zij zien geen duidelijke afspraken over hoe wij ouders in de toekomst willen blijven betrekken bij de sociaal-emotionele ontwikkeling en de Kanjertraining. De school is op zoek naar een passende, structurele oplossing om de ouderbetrokkenheid te vergroten.

1.3 Probleemstelling

Het verbeteren van de ouderbetrokkenheid met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling staat centraal in dit onderzoek. De school dient eerst in kaart te brengen hoe het team en ouders deze betrokkenheid voor zich zien en wat de wensen zijn. De focus ligt daarom bij het inventariseren van de wensen bij zowel het team als de ouders. Het doel van het onderzoek is inzicht verwerven in hoe de ouderbetrokkenheid beter vorm kan worden gegeven. De inzichten kunnen gebruikt worden om vervolgens kennis te delen binnen het leerteam gedrag, zodat het leerteam afspraken en keuzes kan gaan maken om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Met als streven een betere afstemming tussen ouders en het team, wat bijdraagt aan de ontwikkeling van de leerlingen.

Casel (2017) maakt gebruik van een kader om de vijf kerncompetenties in beeld te brengen (zie figuur 1). Elk van de vijf competenties wordt uitgewerkt in leeftijdscategorieën (4-8 jaar, 8-11 jaar en 11-13 jaar). Per leeftijdscategorie zijn er vaardigheden die zich ontwikkelen of geleerd kunnen worden. Datgene wat er in eerdere leeftijdscategorieën wordt ontwikkeld is voorwaardelijk voor de verdere ontwikkeling en wordt dus “meegenomen” naar een volgende leeftijdscategorie (Van Overveld, 2014). Het aanleren van SEL-vaardigheden vergroot het vermogen om vaardigheden, attitudes en gedrag te integreren om effectief en ethisch om te gaan met dagelijkse taken en uitdagingen (Casel, 2017). Dit draagt bij aan realiseren van een veilige leer-en leefomgeving (Van Overveld, 2014).

2.3 De Kanjertraining

De Kanjertraining is een sociale vaardigheidstraining die preventief en curatief wordt gegeven (Vlieg et al., 2011). Studies geven sterke aanwijzingen dat deelname aan de Kanjertraining leidt tot een afname van externaliserend en internaliserend gedrag bij kinderen van 8 tot 13 jaar (Nji, 2015). Het bevorderen van onderling vertrouwen in groepen staat bij de training centraal bij en vormt de basis voor het creëren van rust in de klas, het stimuleren van sociale vaardigheid en een prettig schoolklimaat (Stichting Kanjertraining, 2018). Een onderliggend doel van de Kanjertraining is dat kinderen positiever over zichzelf en anderen gaan denken. Door middel van een serie lessen met bijbehorende oefeningen wordt hier aandacht aan besteed. Thema's die bij de serie lessen aan de orde komen zijn: jezelf voorstellen, respectvol gedrag, gevoelens, ja en nee zeggen, belangstelling tonen, samenwerken en vertrouwen, vriendschap, kritiek geven en is het goed dat jij er bent? (Vlieg et al., 2011 en Stichting Kanjertraining, 2018).

Gedrag wordt bij de Kanjertraining gezien als iets dat je kunt kiezen en dus kunt veranderen. Niet alleen de Kanjertraining ziet gedrag als iets dat je kunt veranderen, het wordt ook bevestigd in verschillende gedragstheorieën. De toegepaste gedragstheorie gaat ervanuit dat gedrag aan- en af te leren is (Jeninga, 2011). Volgens de (cognitieve) gedragstherapie liggen gedachten ten grondslag aan gedrag. Het gedrag kan veranderen door de gedachten te toetsen, goed in kaart te brengen en te veranderen. Gedrag is dus zowel aan als af te leren door de ‘juiste’ gevolgen aan het gedrag te koppelen (Van Lieshout, 2009).

Het sociaal gedrag van kinderen is volgens de Kanjertraining onder te verdelen in vier typen gedrag. De typen gedrag worden in de training aangeduid met diernamen en met kleuren petten. In onderstaand schema zijn de vier typen gedrag en hun kenmerken uitgewerkt (gebaseerd op Vlieg et al., 2011 & Stichting Kanjertraining, 2018).

Schema 1: vier typen gedrag met kenmerken volgens de Kanjertraining (gebaseerd op Vlieg et al., 2011 & Stichting Kanjertraining, 2018).

Typen gedrag	Kenmerken negatief	Kenmerken positief
Tijger; witte pet Kanjergedrag (eigenheid)		Authentiek gedrag (voor iedereen verschillend). Het delen van gevoelens, zeggen wat je vindt, assertief en constructief kunnen reageren op stressvolle situaties en weerbaarheid.
Pestvogel; zwarte pet Pestvogel of vlerkgedrag (te brutaal)	Externaliserend gedrag: pesten, de baas spelen en agressie. Superioriteit: “Ik ben geweldig en jij bent niets”.	Initiatief nemen, krachtig zijn, stoer en sterk.
Aap; rode pet	Uitlachen, respectloze storende grappen maken, onverschilligheid en druk	Opgeruimd karakter, humor, vrolijk, zonnig en optimistisch.

Aapgedrag (uitslover)	aandachtvragend gedrag. Een lage zelfwaardering en een lage waardering van anderen.	
Konijn; gele pet Konijngedrag (bangelijk)	Internaliserend gedrag: angstig, teruggetrokken en depressief. Een gevoel van inferioriteit: een lage zelfwaardering in combinatie met een hoge waardering van anderen.	Vriendelijk, bescheiden, goed kunnen luisteren en jezelf kunnen verplaatsen in een ander.

Kinderen leren de vier typen gedrag te herkennen en benoemen bij zichzelf en bij anderen. Samenvattend kan gesteld worden dat het Kanjergedrag het gewenste gedrag is dat men van kinderen verwacht. De overige types kun je veranderen en ombuigen naar Kanjergedrag. Met behulp van “de witte pet” kunnen kinderen negatief gedrag omzetten naar positief gedrag (Stichting Kanjertraining, 2018). Het gewenste Kanjergedrag wordt gekenmerkt door authentiek, betrouwbaar en constructief gedrag (Vlieg, 2011). Met authentiek gedrag wordt bij de training het leven naar je verlangens, doen wat bij je past bedoeld.

2.4 Ouderbetrokkenheid

Ouderbetrokkenheid is een breed begrip. Er zijn verschillende omschrijvingen en definities in omloop over ouderbetrokkenheid (Sardes, 2013). Wanneer er uit het gedrag van ouders blijkt dat zij zich gedeeld verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling van hun kinderen, is er sprake van ouderbetrokkenheid. Hierbij kan gedacht worden aan het tonen van belangstelling, je kind begeleiden bij het maken van huiswerk en het bezoeken van ouderavonden (De Vries, 2012). Enerzijds bestaat ouderbetrokkenheid dus uit de betrokkenheid van ouders thuis, anderzijds uit de betrokkenheid van ouders op school (Onderwijsraad, 2010).

Betrokkenheid tussen ouders en school impliceert een relatie. School en ouders worden gezien als elkaars partners in de opvoeding van kinderen en het onderwijs aan kinderen. Beide partijen hebben een pedagogische rol te vervullen en zijn medeverantwoordelijk voor de ontwikkeling van het kind (Klaassen, 2008). Reitsma en De Wit (2012) benoemen dat de termen ouderparticipatie of ouderbetrokkenheid ook gehanteerd worden voor de relatie tussen school en ouders. Zij vinden dat deze termen niet overkoepelend zijn voor alles wat onder partnerschap valt, daarom maken zij gebruik van de term partnerschap. Partnerschap houdt in dat school en ouders, als gelijkwaardige partners, met elkaar in gesprek gaan en blijven en samenwerken. Hierbij hebben de school en ouders eenzelfde belang en eenzelfde belangstelling waarbij de focus ligt op de ontwikkeling en het leren van het kind (Reitsma & De Wit, 2012). Internationaal wordt ook vaak de term “partnership” gehanteerd als het gaat om een betekenisvolle samenwerkingsrelatie tussen ouders en school (Epstein, 2010). Volgens Epstein (2010) behoren de volgende zes punten tot “partnership”.

1. Parenting: de rol van ouders.
2. Communicating: de communicatie tussen ouders en school.
3. Volunteering: ouders die vrijwillige taken voor de school verrichten.
4. Learning at home: het ondersteunen bij bijvoorbeeld huiswerk en een optimale leeromgeving thuis bevorderen.
5. Decision making: ouders mee laten beslissen over gangbare zaken op school.
6. Collaborating with the community: samenwerken met de gemeenschap.

Er zijn overeenkomsten te zien in de beschrijving van Epstein en de beschrijving vanuit de Nederlandse literatuur; vooral communicatie en samenwerken zijn twee belangrijke begrippen. Echter horen volgens Epstein “volunteering” en “decision making” ook onder partnerschap, terwijl deze punten volgens de Nederlandse literatuur behoren tot ouderparticipatie.

In Nederland worden de begrippen ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie weleens door elkaar gebruikt, maar uit de literatuur blijkt dat dit twee verschillende dingen zijn. Ouderparticipatie kan gedefinieerd worden als een actieve deelname van ouders aan activiteiten op school (Smit, Driessen, Sluiter & Brus, 2008). Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen twee vormen: (1) niet-geïstitutionaliseerde vorm van ouderparticipatie (controleren van luizen, oversteekouders) en (2) geïstitutionaliseerde vorm van ouderparticipatie (lidmaatschap ouderraad, medezeggenschapsraad en schoolbestuur). Uit onderzoek blijkt dat ouderparticipatie minder effect lijkt te hebben op de schoolprestaties van de leerling (Prins, Wienke & Van Rooijen, 2013). Daarentegen heeft ouderbetrokkenheid of partnerschap wel een positieve invloed op de (cognitieve) prestaties en het gedrag van de leerlingen. Het heeft zelfs effect op het klimaat en het functioneren van de school en de gerichtheid van de school naar haar omgeving (onderwijsraad, 2010).

2.4.1 Ouderbetrokkenheid 3.0

De betrokkenheid van ouders hangt voor een groot deel samen met de manier waarop de school met ouders communiceert (Wij-leren, 2018). Een school kan op verschillende manieren naar en met ouders communiceren. Meestal gebeurt dit vanuit “eenrichtingsverkeer”, waarbij de school ouders informeert door middel van informatieavonden of nieuwsbrieven. Er kan ook sprake zijn van “tweerichtingsverkeer” waarbij school en ouders samenwerken aan een gemeenschappelijk belang, namelijk de ontwikkeling van het kind. De Vries (2018) vraagt zich af of de term ouderbetrokkenheid wel de lading dekt wanneer men de samenwerking tussen school en ouders wil beschrijven. Volgens hem gaat het niet om eenrichtingsverkeer, maar juist om een niet-vrijblijvende samenwerking waarbij zowel de school als de ouders een actieve verantwoordelijkheid hebben. De school en de ouders zijn beiden verantwoordelijk om de samenwerking effectief vorm te geven in het belang van het kind. De Vries (2018) spreekt hierbij over de term ouderbetrokkenheid 3.0. Het Christelijk Pedagogisch Steunpunt (CPS) beschrijft ouderbetrokkenheid 3.0 als een concept dat school en ouders helpt om samen te werken op basis van gelijkwaardigheid, samen verantwoordelijk zijn en verantwoordelijk zijn voor elkaar (CPS, 2019). Het CPS maakt een onderscheid tussen ouderbetrokkenheid 1.0, 2.0 en 3.0 (zie figuur 2).

- Ouderbetrokkenheid 1.0: hierbij zendt de school informatie naar ouders. Het gaat hierbij om eenzijdige communicatie. De school bepaalt de vorm en de inhoud van de informatie.

- Ouderbetrokkenheid 2.0: de school zendt informatie naar ouders en ouders kunnen informatie terug zenden. Er hoeft hierbij geen sprake te zijn van werkelijk contact of samenwerking.

- Ouderbetrokkenheid 3.0: De school en de ouders delen en zoeken samen naar nieuwe informatie met een voor beide partijen helder doel: de ontwikkeling van het kind.

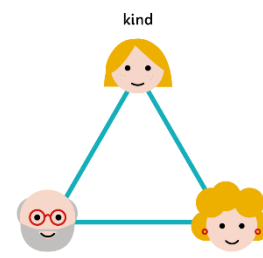

Figuur 2: Vormen van ouderbetrokkenheid (CPS, 2019).

2.4 Ouderbetrokkenheid vergroten

Om een goede sociale en emotionele competentieontwikkeling mogelijk te maken is het van belang dat er een juiste afstemming plaatsvindt tussen het individu (in dit geval de leerling) en de omgeving (Van Meersbergen & De Vroedt, 2018). Ouders en leerkrachten spelen hierbij een belangrijke rol en zijn medeverantwoordelijk voor deze afstemming. De relatie tussen de leerling, ouder en leerkracht wordt gekenmerkt door een driehoeksrelatie; ook wel “de gouden driehoek” (figuur 3) genoemd. In deze driehoek staat het kind centraal en ouders en school ondersteunen het kind vanuit verschillende hoeken (Thomas en Charles, z.d.). In deze paragraaf wordt er ingezoomd op wat er verwacht wordt om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Uitgaande van de gouden driehoek zal de ontwikkeling van het kind centraal staan; het kind staat immers bovenaan in de driehoeksrelatie en rust als het ware op de schouder van de ouder en de leerkracht (Kerpel, 2014). De driehoek symboliseert dat school en ouders samen werken aan de ontwikkeling van het kind.

Er is literatuur geraadpleegd om na te gaan hoe de ouderbetrokkenheid (op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling) vergroot kan worden. Zowel binnen de nationale- als internationale literatuur zijn overeenkomsten te vinden. De verschillende bronnen zijn naast elkaar gelegd en door middel van coderen aan elkaar gekoppeld. De meest voorkomende overeenkomsten zijn gebundeld tot vier punten en zijn verder uitgewerkt (gebaseerd op: Kerpel, 2014; NCSE, z.d.; Prins, Wienke & Van Rooijen, 2013; Teachthought, 2018; Vliek, 2012).

Figuur 3: "Gouden driehoek" (Thomas en Charles, z.d.)

1. Communicatie en (interactieve) contactmomenten

Communicatie tussen ouders en leerkrachten kan op verschillende manieren plaatsvinden. Er kan bijvoorbeeld gecommuniceerd worden via e-mails, apps, telefoongesprekken of brieven. Echter is een brief mee naar huis geven veel vrijblijvender dan een persoonlijk gesprek. Het creëren van zowel formele contacten (bijvoorbeeld tien-minutengesprekken) als informele contacten (bijvoorbeeld een gesprek s' ochtends bij de deur) dragen bij aan de ouderbetrokkenheid. Daarnaast kan de school contactmoment creëren bij bijvoorbeeld het afsluiten van een project.

Kanjerscholen kunnen herhaaldelijke ouderavonden organiseren, waarbij pedagogische principes worden gedeeld met ouders. Het is zinvol wanneer er binnen de communicatie tussen ouders en school tweerichtingsverkeer plaatsvindt. Om deze reden is het belangrijk om voor interactie te zorgen in de ouderavonden. Ouders kunnen met elkaar in gesprek gaan of ouders kunnen de ruimte krijgen om onderwerpen aan te dragen.

2. Een uitnodigende, open en flexibele houding

In de samenwerking met ouders is het van belang om rekening te houden met de achtergronden, wensen en verwachtingen van de ouders. Hierbij moeten ouders als serieuze partners beschouwd worden met een eigen inbreng bij de opvoeding van het kind. Van de school vraagt dit een open en flexibele houding; een aanpassing van het schoolklimaat aan de cultuur van alle gezinnen. Ouders moeten het gevoel krijgen dat ze welkom zijn op school en dat hun steun en hulp wordt gewaardeerd. Vanuit de Kanjertraining kunnen ouders uitgenodigd worden om deel te nemen aan de kanjerlessen in de klas, met als doel dat ouders concreet betrokken worden bij het opvoedkundig klimaat.

3. Een gezamenlijke taak en gezamenlijke verantwoordelijkheden

Onderwijs en opvoeding kan gezien worden als een gezamenlijke taak en een gezamenlijke verantwoordelijkheid vanuit ouders en school. Daarnaast kan de school gezien worden als een gemeenschap, bijeengehouden door gezamenlijke waarden. Onderwijs is dan een taak van de hele buurt, waarbij men veel samen werkt met andere organisaties rondom ouders. Daarnaast kunnen ouders en school samen opzoek gaan naar goede oplossingen voor het kind. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van een (Kanjers) leerling volg- en adviesstelsel die ouders ook in kunnen vullen. Tevens kan de school ouders attenderen op de opvoedingstips op de kanjerwebsite.

4. Positieve houding

Om ouderbetrokkenheid te vergroten is het van belang een positieve houding bij leraren ten aanzien van ouderbetrokkenheid te bewerkstelligen. Dit kan door leraren bewust te maken van de meerwaarde van ouderbetrokkenheid en door de slechte ervaringen los te laten. Door kleine veranderingen, die weinig tijd hoeven te kosten kan ouderbetrokkenheid al gerealiseerd worden. Tevens is het niet alleen voor de leerkracht belangrijk een positieve houding naar zichzelf te ontwikkelen, maar ook naar ouders toe. Vanuit de Kanjertraining wordt geadviseerd ouders regelmatig positief te benaderen over hun kinderen.

In de theorie zijn overige dingen te vinden die meer gericht zijn op de visie van de school of het schoolplan over ouderbetrokkenheid. Zo wordt er advies gegeven om de activiteiten die de school onderneemt om de betrokkenheid van ouders te vergroten te verankeren in een plan (Kerpel, 2014). Daarnaast wordt aangegeven dat het belangrijk is om als school een gemeenschappelijke visie te hebben die gericht is op ouderbetrokkenheid (Prins, Wienke & Van Rooijen, 2013).

2.5 Conclusie

Er worden verschillende termen gebruikt als het gaat om de samenwerking tussen school en ouders, zoals ouderbetrokkenheid, partnerschap, ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid 3.0. Volgens De Vries (2018) zijn het allemaal benamingen om aan te duiden dat school en ouders in het belang van de leerling samen moeten optrekken. De gezamenlijke verantwoordelijkheid van de school en ouders en samenwerken zijn twee kernbegrippen die in de theorieën terugkomen. Op basisschool X wordt gebruik gemaakt van de term ouderbetrokkenheid als het gaat om de samenwerking tussen de school en de ouders. Om deze reden is ervoor gekozen om binnen dit onderzoek deze term aan te houden.

Vanuit de literatuur ben ik erachter gekomen dat de thema's van de Kanjertraining veel raakvlakken hebben met, en aansluiten bij, de vijf kritische groepen van sociaal-emotionele competenties (Casel, 2017; Van Overveld, 2014). Het aanleren van SEL-vaardigheden wordt op basisschool X gedaan door middel van de Kanjertraining. De Kanjertraining is een vast onderdeel van het lesprogramma. De leerkrachten zijn opgeleid om de training te mogen geven en de kinderen zijn bekend met hoe de training in elkaar zit. Ze kennen de kleuren petjes en het gedrag dat erbij hoort en krijgen jaarlijks de thema's die bij de serie lessen horen aangeboden.

De ouders worden tot op heden over de Kanjertraining geïnformeerd via informatieavonden en de schoolapp. Echter is ouderbetrokkenheid veel meer dan alleen ouders informeren. Uit onderzoek naar ouderbetrokkenheid blijkt dat er op veel scholen nog weinig sprake is van een dialoog tussen ouders en school (Onderwijsraad, 2010). Ook op basisschool X is deze dialoog op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling nog maar minimaal (ouder-kind gesprekken) terug te zien. Er kunnen meer interactieve contactmomenten plaatsvinden. Volgens de theorie kan dit door bijvoorbeeld contact momenten te creëren als afsluiting van een project. Ik denk dat er veel meer mogelijkheden zijn om dit te creëren. Bijvoorbeeld door het inplannen van een inloopuurtje of een thema-avond met onderwerpen waar ouders meer over te weten willen komen.

De term ouderbetrokkenheid kan op verschillende vlakken betrekking hebben en impliceert enerzijds de betrokkenheid thuis, anderzijds de betrokkenheid op school. Uit onderzoek blijkt dat van alle mogelijke vormen van ouderbetrokkenheid de pedagogische ondersteuning die ouders thuis kunnen bieden het grootste effect heeft op de leerresultaten van de leerling (Vliek, 2012). Deze pedagogische ondersteuning heeft binnen het onderzoek betrekking op hoe de ouders thuis aandacht kunnen besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind en is grotendeels gericht op de Kanjertraining. Maar hoe kunnen ouders thuis aandacht besteden aan de Kanjertraining als ze hier nog onvoldoende bekend mee zijn? Het lijkt mij belangrijk om eerst de betrokkenheid van ouders bij de Kanjertraining op school te vergroten. Vliek (2012) geeft aan dat dit kan door bijvoorbeeld ouders uit te nodigen om deel te nemen aan een Kanjerles in de klas. Ik denk dat dit een meerwaarde kan hebben. Ouders kunnen dan zelf ervaren en zien hoe wij kinderen aanspreken op gedrag of hoe wij bepaald gedrag stimuleren.

Er zijn tal van mogelijkheden om de ouderbetrokkenheid te vergroten en vorm te geven. Er zijn een aantal punten die mij het meest opvallen, wanneer er gesproken wordt over ouderbetrokkenheid. De eerste twee zijn communicatie en informatie. Daarnaast worden er praktische tips en suggesties gegeven hoe je de ouderbetrokkenheid kunt vergroten. In de paragraaf "ouderbetrokkenheid vergroten" wordt ook gesproken over een gezamenlijke verantwoordelijkheid en een positieve

houding. Naar mijn idee zal er eerst sprake moeten zijn van een goede communicatie en een goede manier van informeren, waaruit vanzelf een gezamenlijke verantwoordelijkheid en een positieve houding voortvloeit. Om dit allemaal voor elkaar te krijgen kan er gebruik gemaakt worden van de praktische tips en suggesties, die ik mee ga nemen in dit onderzoek. Ook de termen communicatie en informatie zullen een leidraad vormen binnen dit onderzoek. Ik vind het belangrijk om te kijken hoe onder andere deze twee termen vorm gegeven worden of kunnen gaan worden op basisschool X. Hierbij wil ik naar de visie en ideeën van de ouders en het team gaan kijken. Ik wil op zoek gaan naar de overeenkomsten en de verschillen tussen wat ouders vinden en wat het team vindt. Uiteindelijk hoop ik tot een gezamenlijke "visie" te komen met suggesties over hoe we de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling beter vorm kunnen gaan geven.

2.6 Onderzoeksvragen

In mijn onderzoeksvragen wordt er verwezen naar de sociaal-emotionele ontwikkeling. De kanjertraining speelt hierbij een grote rol. Het is een onderdeel van hoe we op basisschool X aandacht besteden aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. De link tussen de Kanjertraining en de sociaal-emotionele ontwikkeling zit in mijn onderzoek verweven. Ik heb ervoor gekozen om het begrip "sociaal-emotionele ontwikkeling" aan te houden, omdat dit begrip alomvattend is. Daarnaast wordt er in het onderzoek gesproken over het team. Met het team worden de leerkrachten, de directeur en de ib'er van basisschool X bedoeld.

Hoofdvraag:

Welke gemeenschappelijke ideeën en suggesties hebben de ouders en het team van basisschool X om de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling te vergroten?

Deelvragen:

- Hoe zien de ouders van basisschool X de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling voor zich?

- Hoe ziet het team van basisschool X de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling voor zich?

- Wat zijn de overeenkomsten en de verschillen tussen de ideeën en suggesties van de ouders en het team?

3. Onderzoeksmethodologie

3.1 Onderzoeksstrategie

Voor dit onderzoek is er gekozen voor een gevalsstudie, ook wel bekend als case study. Een gevalsstudie richt zich op één casus (De lange, Schuman & Montesano Montessori, 2016) en de kennis die je hierbij op doet heeft alleen betrekking op dat geval dat je onderzoekt (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsmma, 2007). Het geval dat in dit onderzoek centraal staat is de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling op basisschool X. De resultaten en de conclusies hebben geen algemene geldigheid, omdat ze alleen van toepassing zijn op casus van basisschool X (Kallenberg et al., 2007). Aangezien de casus alleen betrekking heeft op basisschool X, is deze onderzoeksmethode passend bij het onderzoek. Daarnaast vindt de bestudering van een geval plaats in zijn natuurlijke omgeving en gaat het voornamelijk om betekenisverlening (Bruïne, Everaert, Harinck, Riezebos- de Groot & Van de Ven, 2011). Het onderzoek verdiept zich in de verwachtingen vanuit ouders en de school, waarbij beslissingen, belangen, relaties, betekenissen en percepties (Bruïne et al., 2011) van de betrokkenen worden bestudeerd.

3.2 Kwaliteit van het onderzoek

Om de triangulatie in het onderzoek te waarborgen is er gebruik gemaakt van verschillende groepen respondenten, namelijk: ouders, leerkrachten, directeur en ib'er. Daarnaast is er gebruik gemaakt van meerdere methoden die dezelfde casus bestuderen (vragenlijst en focusgroep interview). Hierdoor wordt ook de triangulatie gewaarborgd (De lange et al., 2016).

De vragenlijst is bij een grote groep respondenten afgenomen, zodat het onderzoek betrouwbaar wordt. De vragen uit de vragenlijst zijn iedere keer anders geformuleerd, maar konden maar op één manier beantwoord worden. Ook al is de vraagstelling anders, bij een hoge mate van betrouwbaarheid geven de respondenten herhaaldelijk hetzelfde antwoord. Hierdoor krijg je een stabiel onderzoeksresultaat (Kallenberg et al., 2007). Daarnaast kan een vragenlijst niet beïnvloed worden door bijvoorbeeld een interviewer. Hierdoor kan bij het eerste meetmoment de objectiviteit gewaarborgd worden (Baarda & De Goede, 2006).

In het kader van validiteit heb ik voor het afnemen van de vragenlijst, de vragenlijst voorgelegd aan mijn collega's uit het leerteam, de directeur en de ib'er. Zij hebben de vragenlijst gecontroleerd en toestemming gegeven deze af te nemen. Tijdens het maken van de vragenlijst heb ik gekozen voor een schaal van één tot en met vier. Ik heb de middenweg eruit gehaald, om validiteit en betrouwbaarheid te waarborgen. Men wordt "gedwongen" een antwoord te kiezen en kan niet voor "de veilige" middenweg kiezen.

Tijdens het uitvoeren van het onderzoek en het verwerken van de data heb ik rekening gehouden met verschillende ethische aspecten. Allereerst werd vertrouwelijkheid en anonimiteit gegarandeerd (De Lange et al., 2016). Het recht op privacy is de afgelopen jaren groter geworden (De Keijzer, 2014). De vragenlijst kon anoniem ingevuld worden en alle data die verzameld is werd anoniem verwerkt. Daarnaast is er een focusgroep interview afgenomen om dieper in te gaan op de uitkomsten van de vragenlijst. Het interview geldt als een controle op de vragenlijst, dit maakt het onderzoek valide (Kallenberg et al., 2007).

Het doen van praktijkgericht onderzoek kan van invloed zijn op de sociale context; de positie van betrokkenen kan gedurende het onderzoek veranderen. Hierdoor moet er een klimaat van veiligheid zijn (De lange et al. 2016). Om deze reden heb ik de focusgroep interviews afgenomen in een rustige en gesloten ruimte. Aan het begin van het interview heb ik de respondenten geïnformeerd over het praktijkprobleem, wat het vraagt van de respondenten en wat het op kan leveren. Daarnaast heb ik benadrukt dat iedereen zijn of haar mening moet kunnen geven. Hoe opener het klimaat, des te beter het proces zal verlopen (De lange et al., 2016). Tenslotte kregen de respondenten de mogelijkheid om te reageren op de juistheid van het interview. Er is een member check gedaan, door te vragen of de samenvatting van het interview correct was.

3.3 Instrumenten en procedure

In deze paragraaf beschrijf ik wat ik heb gedaan om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Ik geef aan op welke wijze ik data heb verzameld en welke instrumenten hiervoor zijn ingezet.

3.3.1 Vragenlijsten

Voor dit onderzoek wilde ik een grote groep respondenten benaderen. Daarom is het onderzoek gestart met het invullen van een vragenlijst door ouders en het team. De vragenlijst is een veelgebruikte methode als de onderzoeker meningen, opvattingen of kennis van de respondenten wil leren kennen (Kallenberg et al., 2007). Tevens biedt het de mogelijkheid om in relatief korte tijd van grote aantallen mensen informatie los te krijgen (De lange et al., 2016). De informatie die ik uit de vragenlijsten wilde halen, heeft betrekking op alle drie de deelvragen. Daarom heb ik ervoor gekozen om in hoofdstuk vier de data per instrument te beschrijven, in plaats van per deelvraag.

De vragenlijsten aan ouders en het team bestaat uit twee delen en is gebaseerd op zowel het theoretisch kader als de praktijk. Het eerste deel van de vragenlijst heeft betrekking op communicatie en informatie. De theorie geeft aan dat de communicatie een belangrijke rol speelt bij de ouderbetrokkenheid. Daarnaast wordt er benoemd dat er talloze manieren zijn om met ouders te communiceren of om ouders te informeren. Samen met het leerteam gedrag en de directeur heb ik gekeken naar hoe we de vragenlijst zo konden formuleren dat het aansluit bij onze praktijk. Ouderbetrokkenheid bestaat enerzijds uit de betrokkenheid thuis, anderzijds uit de betrokkenheid op school (Onderwijsraad, 2010). We wilden graag te weten komen of de school ouders voldoende betreft en in hoeverre deze ouderbetrokkenheid zich thuis afspeelt. Tevens zijn de praktische suggesties uit het theoretisch kader terug te vinden in de vragenlijst en deze zijn aangevuld met ideeën vanuit het leerteam. In bijlage 1 is de vragenlijst aan ouders opgenomen, waarin aangegeven is wat er uit de theorie of de praktijk is meegenomen. De vragenlijsten aan ouders en het team (bijlage 2) zijn op elkaar afgestemd, zodat de antwoorden van de respondenten met elkaar vergeleken konden worden en data op dezelfde wijze verwerkt kon worden (Van der Donk & Van Lanen, 2011).

In het eerste deel van de vragenlijst voor ouders zijn negen stellingen opgenomen. De laatste twee stellingen hadden alleen betrekking op de ouders en zijn daarom weggelaten uit de vragenlijst voor het team. Het eerste deel van de vragenlijst voor het team bestond dus uit zeven stellingen. Een voorbeeld van een stelling: *“De school organiseert voldoende ouderavonden over de Kanjertraining”*. Bij het invullen van de vragenlijst konden ouders en het team kiezen uit vier antwoordmogelijkheden, namelijk (1) oneens; (2) een beetje oneens; (3) een beetje eens en (4) mee eens. Om de gegevens te analyseren heb ik per stelling geturfd hoe vaak een antwoord werd gegeven. Dit heb ik bij zowel de vragenlijsten van de ouders als het team gedaan. Vervolgens zijn de gegevens in Excel gezet en verwerkt in een grafiek. Er zijn twee aparte grafieken gemaakt; één met de resultaten van de ouders en één met de resultaten van het team.

Het tweede deel van de vragenlijst bestond uit acht praktische punten die ingezet kunnen worden om de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling te vergroten. Ouders en het team konden aangeven in hoeverre zij dit belangrijk vonden. Een voorbeeld: *“Betrokken worden bij het afsluiten van een project op gebied van de sociaal- emotionele ontwikkeling.”* Ze konden een score geven waarbij één punt stond voor niet belangrijk, twee punten voor een beetje belangrijk en drie punten voor belangrijk. Om de gegevens te analyseren is er per “suggestie” geteld hoe vaak er één, twee of drie punten zijn gegeven. Vervolgens zijn al deze punten bij elkaar opgeteld, verwerkt in Excel en omgezet naar een grafiek. Ook hierbij zijn weer twee grafieken gemaakt (ouders en het team). In deze grafieken zijn de totaalscores te zien en is de verdeling te zien in hoeverre men het wel of niet belangrijk vond. Uiteindelijk zijn de grafieken omgezet in een rangorde van het meest belangrijk naar het minst belangrijk. Hierbij zijn de uitkomsten omgezet in percentages (procenten).

Als laatste konden de respondenten in de vragenlijst nog een toelichting geven of zelf met suggesties of ideeën komen. In bijlage 5 staat een tabel met de dingen die zijn benoemd. Om de gegevens te analyseren heb ik gekeken naar hoe vaak een opmerking is gegeven en of deze opmerking vanuit ouders en/of het team kwam. In hoofdstuk vier worden alleen de onderwerpen beschreven die door de respondenten vaker zijn genoemd.

Uiteindelijk zijn de resultaten uit de vragenlijst gebruikt ter voorbereiding van de focusgroep interviews. In deze voorbereiding is meteen een vergelijking gemaakt tussen de bevindingen van de ouders en het team. Hiervoor heb ik bij het eerste deel van de vragenlijst per stelling gekeken naar de antwoorden van de ouders en naar de antwoorden van het team. Deze antwoorden zijn omgezet naar procenten en naast elkaar in een tabel gezet. Om een vergelijking te kunnen maken tussen het tweede deel van de vragenlijst heb ik gebruik gemaakt van de grafieken waarin de rangorde te zien is. Zo kon ik een vergelijking maken op welke plaats een bepaalde suggestie gescoord had. De toelichtingen en suggesties die zijn gegeven heb ik niet meegenomen in de voorbereiding van de interviews. Ik wilde voorkomen dat het interview hierdoor in een bepaalde richting werd gestuurd en werd beïnvloed.

3.3.2 Focusgroep interviews

Om deelvraag drie nader te kunnen beantwoorden hebben er twee focusgroep interviews plaatsgevonden. Vragenlijsten en interviews kunnen goed als elkaar aanvullende methoden worden gebruikt (De lange et al., 2016). Door middel van de focusgroep interviews wilde ik van bepaalde aspecten de diepere achtergronden en beweegredenen uit zoeken, om meer inzicht te verkrijgen in de resultaten van de vragenlijsten. Om de resultaten zo min mogelijk te kunnen beïnvloeden, heb ik zelf niet deelgenomen aan het onderzoek. Tijdens de focusgroep interviews heb ik de rol als moderator aangenomen. Mijn taak hierbij was zorg dragen dat de groep gefocust bleef op de vastgestelde thema's of vragen, dat alle thema's of vragen aan bod kwamen en dat alle participanten de kans kregen mee te doen. De interviews duurde ongeveer 60 minuten.

Ik heb ervoor gekozen om twee heterogene groepen samen te stellen, bestaande uit ouders en teamleden. Dit heb ik gedaan, omdat zij vanuit verschillende perspectieven kennis of ervaring met de ouderbetrokkenheid hebben opgedaan.

Om meer greep op de uitkomsten te krijgen heb ik het interview volgens bepaalde protocol laten verlopen (Kallenberg et al., 2007). Het gesprek is gevoerd door middel van een van te voren opgestelde vragenlijst (bijlage 3). Vanuit de vragenlijst heb ik het interview verdeeld in vier onderdelen: (1) communicatie; (2) ouderavond, thema- en informatieavonden; (3) betrekken bij de Kanjertraining en (4) overige punten op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. De voorbereidingen heb ik in een PowerPoint presentatie gezet (bijlage 4).

Om de gegevens te analyseren heb ik tijdens de interviews geluidopnames gemaakt. Na de interviews heb ik, aan de hand van de opnames, de interviews volledig uitgewerkt op papier. Vervolgens heb ik alle belangrijke opmerkingen en antwoorden in een tabel gezet en gecodeerd. Deze resultaten heb ik naar alle respondenten gestuurd voor een member-check en uiteindelijk gebruikt om in hoofdstuk 4 twee samenvattingen te schrijven.

3.4 Respondenten

Om het onderzoek zo betrouwbaar mogelijk te maken, ben ik op zoek gegaan naar zoveel mogelijk respondenten. Mijn streven was om minimaal 60 ouders en het hele team te betrekken bij het onderzoek. Samen met de directeur heb ik nagedacht over hoe ik ouders het beste kon benaderen voor het onderzoek. De directeur heeft een berichtje naar alle ouders verstuurd met informatie over mijn onderzoek en de mededeling dat ik op twee momenten tijdens de inloop in de gezamenlijke ruimte aanwezig zou zijn om vragenlijsten af te nemen. Ouders kregen de kans om op dat moment

zelf de vragenlijst meteen in te vullen of om de vragenlijst mee te nemen en later in te leveren. We hebben ervoor gekozen om het op deze manier te doen, omdat wij dit beiden laagdrempelig vonden. We hoopte op deze manier ouders persoonlijk te kunnen benaderen en veel respons te krijgen.

Uiteindelijk participeerden 88 respondenten in dit onderzoek. Hiervan waren 67 ouders en 21 teamleden. Er hebben zestien ouders deelgenomen waarvan één kind op school zit. Hiervan hebben tien ouders een kind in de onderbouw (groep 1-2-3), vier ouders een kind in de middenbouw (groep 4-5-6), één ouder een kind in de bovenbouw (groep 7-8) en is er van één ouder niet bekend in welke bouw zijn / haar kind zit. Daarnaast hebben er vijftig ouders deelgenomen met twee of drie kinderen op school (uit dezelfde bouw of verschillende bouwen).

Vanuit het team hebben 19 leerkrachten, de directeur en de ib'er deelgenomen aan het onderzoek. Zeven leerkrachten geven les in de onderbouw, zeven leerkrachten in de middenbouw en vijf leerkrachten in de bovenbouw.

Eén ouder en één leerkracht zijn nieuw op school en hebben om deze reden alleen de achterkant van de vragenlijst ingevuld. Ze waren onvoldoende op de hoogte over de stellingen en konden daarom geen mening geven.

Uit de totaalgroep van respondenten zijn er twaalf ouders en acht teamleden uitgenodigd voor een focusgroep-interview. Van de twaalf uitgenodigde ouders zijn er tien daadwerkelijk gekomen. Voor de selectie en de verdeling van de interviews is er gekeken naar de bouwen waarin de kinderen van de ouders zitten en waarin de leerkrachten werkzaam zijn. De ouders en leerkrachten zijn zo verdeeld, dat er uit iedere bouw minimaal één ouder en één leerkracht tijdens het interview aanwezig was. De interviews waren verdeeld over twee dagen en de groepen bestonden dus uit vijf ouders en vier teamleden. Mijn streven was om evenveel ouders als teamleden deel te laten nemen aan de interviews. Helaas heb ik minder respons gekregen vanuit het team. Ik heb samen met de directeur alle leerkrachten nogmaals benaderd, maar door verschillende redenen konden er uiteindelijk niet meer dan acht collega's deelnemen.

4. Resultaten

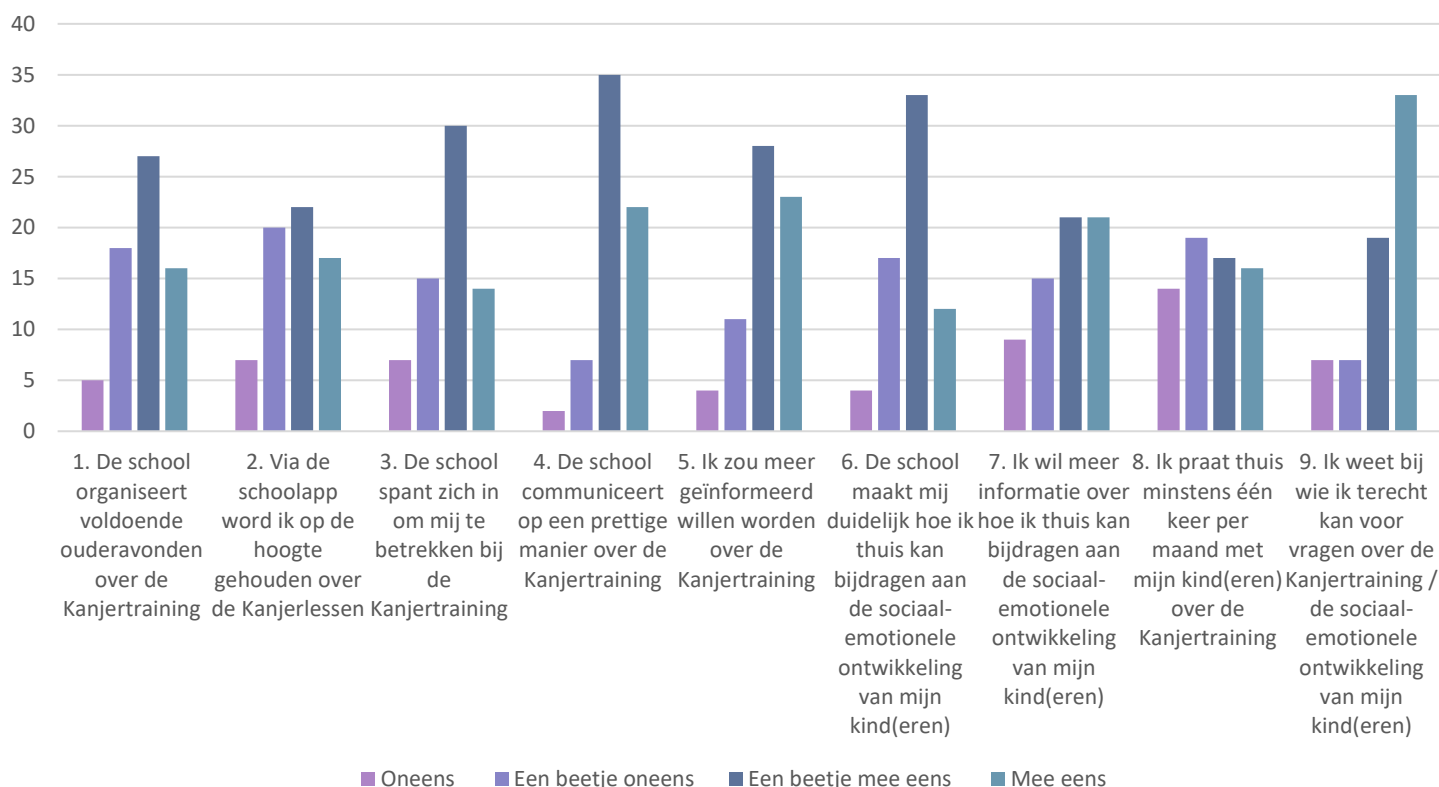
4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten weergegeven die verkregen zijn vanuit de vragenlijsten en de focusgroep-interviews. De resultaten worden per instrument beschreven en zijn weergegeven in grafieken en tabellen. Deze grafieken en tabellen worden in de tekst toegelicht.

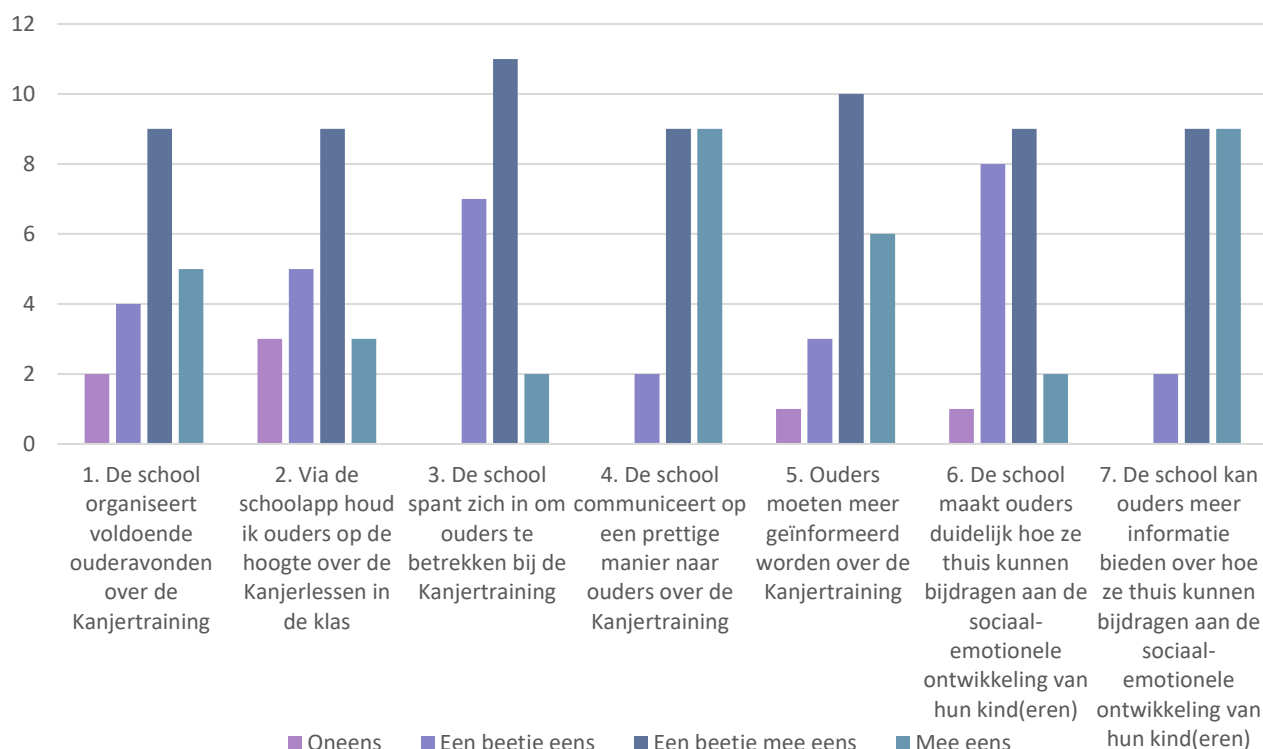
4.2 Vragenlijst deel 1

In grafiek één en in grafiek twee wordt een overzicht gegeven van de resultaten van het eerste deel van de vragenlijst. De grafieken laten de scores per stelling zien. In de eerste grafiek is te zien in hoeverre ouders het eens of oneens zijn met de stelling. In de tweede grafiek is te zien in hoeverre het team het eens of oneens is met de stelling. De resultaten uit de grafieken zijn tevens gebruikt om een vergelijking te maken tussen de bevindingen van de ouders en het team. Deze vergelijkingen zijn gebruikt ter voorbereiding van de focusgroep interviews en zijn te zien in de volgende paragraaf.

Grafiek 1: bevindingen van ouders

Grafiek 2: bevindingen van het team

4.3 Vergelijking resultaten vragenlijst ouders en het team

Om de resultaten nog beter te kunnen vergelijken, zijn de resultaten in diagrammen weergegeven en naast elkaar gezet (bijlage 6). Hieronder worden de opvallendste zaken per stelling beschreven.

Stelling 1

Uit de resultaten komt naar voren dat de scores van de ouders en het team bij de eerste stelling erg dicht bij elkaar liggen. Vanuit de ouders geeft 24% aan dat er voldoende ouderavonden over de Kanjertraining worden georganiseerd en vanuit het team wordt dit door 25% beaamd. Een klein percentage vindt dat er onvoldoende ouderavonden worden georganiseerd; 8% van de ouders en 10% van het team. Bij zowel de ouders als het team is bijna de helft het een beetje eens met de stelling, namelijk 41% van de ouders en 45% van het team. De overige personen (27% ouders, 20% team) geven aan het een beetje oneens te zijn met de stelling.

Stelling 2

Uit de scores blijkt dat het verschilt in hoeverre ouders op de hoogte worden gehouden via de schoolapp of leerkrachten ouders op de hoogte houden via de app. Vanuit het team geeft 15% aan dit voldoende te doen, terwijl 26% van de ouders vindt dat ze voldoende op de hoogte worden gehouden. Een ander verschil is te zien bij het percentage dat aangeeft af en toe op de hoogte te worden gehouden. Vanuit het team geeft 45% aan ouders af en toe op de hoogte te brengen, terwijl 33% van de ouders aangeeft af en toe op de hoogte te worden gebracht. De overige percentages liggen dicht bij elkaar.

Stelling 3

Vanuit het team geeft niemand aan dat de school zich niet inspant om ouders te betrekken bij de Kanjertraining, terwijl 11% van de ouders vindt dat de school dit te weinig of onvoldoende doet. Volgens 21% van de ouders en 10% van het team, spant de school zich wel voldoende in om ouders te betrekken.

Stelling 4

Een klein percentage ouders (3%) vindt dat de school niet op een prettige manier communiceert over de Kanjertraining, vanuit het team geeft 0% dit aan. Het grootste deel van de ouders en het team vindt dat de communicatie wel iets beter kan, want 53% van de ouders en 45% van het team is het een beetje eens met de stelling.

Stelling 5

De resultaten van de ouders en het team liggen erg dicht bij elkaar. Uit de resultaten komt naar voren dat de meeste ouders meer geïnformeerd willen worden over de Kanjertraining (42% is het een beetje eens met de stelling, 35% is het helemaal eens met de stelling). De meeste teamleden zijn het ermee eens dat ouders meer geïnformeerd moeten worden (50% een beetje eens, 30% helemaal eens).

Stelling 6

Een overeenkomst tussen de resultaten van ouders en het team is dat beiden het vooral een beetje oneens of een beetje eens zijn met de stelling. De helft van de ouders en 45% van het team is het een beetje eens met de stelling. Daarnaast geeft 26% van de ouders en 40% van het team aan het een beetje oneens te zijn met de stelling.

Stelling 7

Het is wisselend of ouders behoeften hebben aan meer informatie over hoe ze thuis bij kunnen dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren). Het team geeft juist aan dat ze het belangrijk vinden dat de school ouders hierover meer moet informeren.

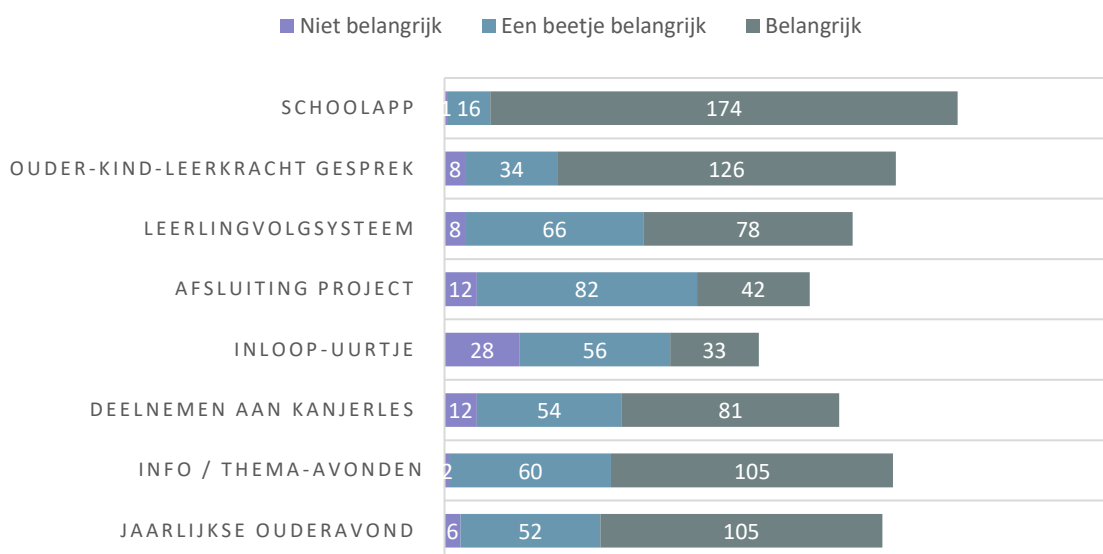
Stelling 8 en 9

Deze stellingen hadden alleen betrekking op de ouders. Uit de resultaten blijkt dat het wisselend is of ouders wel of niet met hun kind thuis over de Kanjertraining praten. Bij de vraag of ouders weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen over de Kanjertraining en / of de sociaal-emotionele ontwikkeling, geeft het grootste deel aan te weten bij wie ze terecht kunnen.

4.4 Vragenlijst deel 2

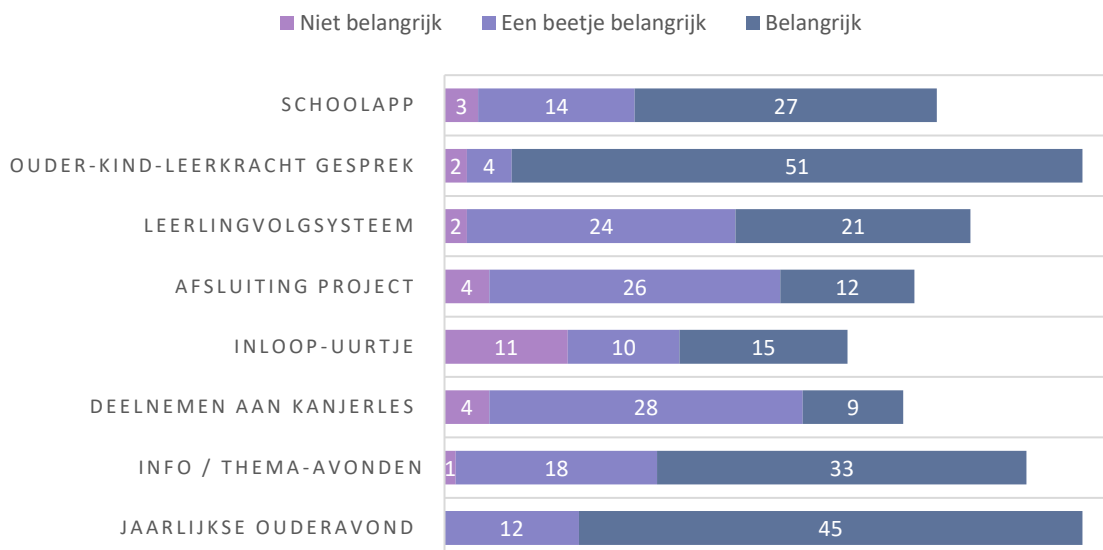
In grafiek drie en grafiek vier wordt een overzicht gegeven van de resultaten uit het tweede deel van de vragenlijst. De grafieken laten de scores per onderdeel zien, waarbij te zien is in hoeverre ouders en het team het wel of niet belangrijk vinden om in te zetten om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Ook deze resultaten worden gebruikt om een vergelijking te maken tussen de bevindingen van het team en ouders en zijn gebruikt ter voorbereiding van de focusgroep-interviews.

GRAFIEK 3: SCORES VANUIT OUDERS

De resultaten geven weer dat het ontvangen van foto's en uitleg van de Kanjeractiviteiten via de schoolapp het hoogste scoort bij ouders. Het organiseren van een inlooptje scoort het laagst. Tussen de hoogste en de laagste score zit een verschil van vierenzeventig punten.

GRAFIEK 4: SCORES VANUIT HET TEAM

De resultaten geven weer dat zowel de ouder-kind-leerkracht gesprekken en een jaarlijkse ouderavond het hoogste scoren bij het team. Het organiseren van een inlooptje scoort het laagst. Tussen de hoogste en de laagste score zit een verschil van eenentwintig punten.

Volgorde ouders	Totaal aantal punten	Niet belangrijk	Een beetje belangrijk	Belangrijk	Volgorde team	Totaal aantal punten	Niet belangrijk	Een beetje belangrijk	Belangrijk
1. Schoolapp	191	0,52%	8,38%	91,10%	1. Gesprekken	57	3,50%	7,02%	89,47%
2. Gesprekken	168	4,76%	20,24%	75%	1. Jaarlijkse ouderavond	57	0%	21,05%	78,95%
3. Info / thema-avond	167	1,20%	35,93%	62,87%	2. Info / thema-avond	52	1,92%	34,62%	63,46%
4. Jaarlijkse ouderavond	163	3,68%	31,90%	64,42%	3. Leerlingvolgsysteem	47	4,26%	51,06%	44,68%
5. Leerlingvolgsysteem	152	5,26%	43,42%	51,32%	4. Schoolapp	44	6,82%	31,82%	61,36%
6. Deelnamen Kanjerles	147	8,16%	36,73%	55,10%	5. Afsluiting project	42	9,52%	61,90%	28,57%
7. Afsluiting project	136	8,82%	60,29%	30,88%	6. Deelnamen Kanjerles	41	9,76%	68,29%	21,95%
8. Inloop-uurtje	117	23,93%	47,86%	28,21%	7. Inloop-uurtje	36	30,56%	27,78%	41,67%

Tabel 1: Rangorde en percentages vragenlijst deel 2.

Om de resultaten nog nauwkeuriger uit te werken en een betere vergelijking te kunnen maken tussen de resultaten van de ouders en het team, is ervoor gekozen om de resultaten om te zetten in een tabel. In tabel één is de rangorde te zien van welke dingen ouders en het team het belangrijkste en minst belangrijkste vinden. Tevens is in percentages aangegeven in hoeverre ze het niet belangrijk, een beetje belangrijk of het belangrijk vinden.

Tussen het hoogst scorende onderdeel en het op een na hoogst scorende onderdeel bij ouders zit een verschil van drieëntwintig punten. Het voeren van ouder-kind-leerkracht gesprekken en het organiseren van informatie- / thema-avonden scoren bijna evenveel punten; er is maar één punt verschil te zien. Tussen de twee hoogste scores en de op een na hoogste score bij het team zit een verschil van vijf punten. Bij alle op elkaar volgende dingen zit een verschil van vier of vijf punten. Alleen bij het afsluiten van een project en het deelnemen aan een Kanjerles is een verschil te zien van maar één punt.

4.5 Toelichtingen en suggesties

In bijlage 5 zijn alle toelichtingen en suggesties te vinden die zijn gegeven bij het afnemen van de vragenlijsten. De meeste punten worden maar één keer genoemd. De punten die drie keer of vaker worden benoemd, zijn hieronder beschreven.

Er is aangegeven dat de school goede keuzes moet maken in wat we willen doen op het gebied van ouderbetrokkenheid, omdat we niet alles kunnen gaan toepassen. De schoolapp wordt door meerdere personen ervaren als een fijn communicatiemiddel over de Kanjertraining. Er worden ook opmerkingen gegeven met betrekking op informeren. Ouders willen meer inhoudelijke informatie met betrekking tot de groep van hun kind of per leerjaar. De informatie die ze nu krijgen vinden ze algemeen. De school moet ervoor waken dat de informatie avonden niet steeds hetzelfde zijn. Ouders willen meer informatie over de Kanjertraining en de oefeningen die in de klas worden uitgevoerd. Op deze manier kunnen ze thuis beter inhaken op de Kanjertraining. Daarnaast wordt er benoemd dat er een (te) groot verschil zit tussen de groepen in hoeverre er informatie wordt gedeeld.

4.6 Focusgroep-interviews

In bijlage 7 en 8 staan de uitwerkingen van de interviews. Deze uitwerkingen zijn gebruikt om tot twee samenvattingen (bijlage 9) te komen, waarna door middel van coderen onderstaande stukken zijn geschreven. Voor het schrijven van de samenvattingen is de volgorde van het interview aangehouden.

Focusgroep-interview 1

Communicatie over de Kanjertraining

Er wordt op verschillende manieren gecommuniceerd over de Kanjertraining: via de schoolapp, de ouderavond en een nieuwsbrief. Het is twee jaar geleden dat er een ouderavond heeft plaatsgevonden dit vindt men jammer. Het verschilt per bouw of klas in hoeverre er informatie wordt gedeeld. Hier kan de school consequenter mee omgaan. Tot nu toe is er weinig sprake van tweerichtingsverkeer.

Het ouder-kind gesprek wordt positief ervaren, in het interview zijn positieve ervaringen gedeeld. Een nadeel volgens ouders is dat je er dubbele afspraken aan overhoudt, wanneer je iets wilt bespreken waar je kind niet bij kan zijn. Dit wordt als het team niet als onprettig ervaren. Er is benoemd dat groep 4 een goede leeftijd is om het ouder-kind gesprek te starten. Tijdens de gesprekken is er weinig sprake van een terugkoppeling over de Kanjertraining.

Ouderavond, thema- en informatieavonden

Er is behoefte aan een jaarlijkse informatieavond over de Kanjertraining, waarbij niet alleen algemene informatie wordt gedeeld. Er is behoefte aan informatie gericht op een groep of een bouw. Naast informatie over de Kanjertraining kunnen er ook andere thema's op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling aan bod komen. Dit moeten niet te opvoedkundige thema's zijn en de thema's moeten aansluiten bij de actualiteit of bij wat ouders en het team aanspreekt.

Betrekken bij de Kanjertraining

De schoolapp wordt gezien als een fijn en efficiënt middel om ouders op de hoogte te houden over de Kanjertraining. Een korte beschrijving van de les en eventueel een foto of een plaatje erbij is voldoende. Leraren krijgen weinig terugkoppeling van ouders over de app, maar dit ervaren ze niet als vervelend. Men vindt het belangrijk dat er schoolbreed dezelfde afspraken komen over hoe vaak er iets op de app gedeeld moet worden.

Er zijn positieve ervaringen gedeeld over het deelnemen aan een Kanjerles als ouder. Zowel de ouders als het team zijn zich ervan bewust dat er zowel voor- als nadelen aan verbonden zijn. Ondanks dat, ziet men de meerwaarde ervan in en zouden ze graag willen dat ouders één of twee keer per jaar deel mogen nemen aan een Kanjerles. Wel moeten hiervoor duidelijke afspraken worden gemaakt met de ouders wat er van hen verwacht wordt.

Er hoeft niet perse een leerlingvolgsysteem ingevuld te worden door ouders. Tot op heden wordt er gebruik gemaakt van een format die ouders invullen over hun kind, dit is al voldoende. De leerkracht kan deze informatie gebruiken en hierover in gesprek gaan met ouders.

Vanuit de ouders is er weinig behoeften om betrokken te worden bij het afsluiten van een project. Ze vinden het voldoende om alleen over de projecten geïnformeerd te worden.

Overige punten SEO

Ouders geven aan dat ze als eerste naar de leerkracht stappen wanneer ze specifieke vragen hebben over de Kanjertraining of de sociaal-emotionele ontwikkeling. De leerkracht moet zich hierbij afvragen of hij of zij de juiste persoon is om deze vragen te beantwoorden, anders moet hij / zij de ouders doorverwijzen naar personen met meer expertise. Voor veel ouders is het onduidelijk wat het CJG (Centrum Jeugd en Gezin) bij ons op school doet. De school kan het CJG betrekken bij een informatieavond. De school is zoekende naar een manier om dingen over de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen terug te koppelen naar ouders.

Iedereen ziet de meerwaarde ervan in als ouders thuis met hun kind in gesprek gaan over de Kanjertraining. De school kan nadenken over hoe de Kanjertraining nog meer (visueel) zichtbaar gemaakt kan worden binnen de school.

Focusgroep-interview 2

Communicatie over de Kanjertraining

Vooraf de schoolapp wordt genoemd als een middel waardoor ouders op de hoogte worden gehouden over de Kanjertraining. Echter valt hier nog een inhaalslag te maken, omdat er vanuit de ene groep meer informatie komt dan vanuit een andere groep. Men vindt het belangrijk om meer informatie te gaan delen over de Kanjertraining. Op dit moment is er nog geen sprake van interactie of tweerichtingsverkeer in de communicatie. Ouders ervaren het ouder-kind gesprek als positief, maar zouden liever zien dat er één keer per jaar een gesprek plaatsvindt zonder het kind erbij. Het team ziet juist de voordelen van het kind er altijd bij betrekken. Ouders geven aan dat het ouder-kind gesprek beter kan starten vanaf groep 5/6, terwijl het team groep 4 een geschikte leeftijd vindt.

Ouderavond, thema- en informatieavonden

De informatieavond van de Kanjertraining moet volgens de respondenten herhaald worden. De meningen zijn verdeeld of dit wel of niet jaarlijks moet plaatsvinden. Tijdens de informatieavond wil de school ouders zo breed mogelijk laten ervaren hoe de Kanjertraining is. Naast het delen van algemene informatie kunnen er ook discussie punten aan bod komen. Eventueel gecombineerd met andere thema's op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. De voorkeur gaat ernaar uit om te zorgen voor interactie op ouderavonden.

Betrekken bij de Kanjertraining

Via de schoolapp hoeft het team alleen een korte beschrijving van een Kanjerles te sturen met het doel erbij en eventueel een foto. Iedereen ziet de meerwaarde van de schoolapp in en vindt dat dit maandelijks ingezet moet worden. Hier moeten afspraken over gemaakt worden met het team. Het kan voor zowel ouders als leerkrachten confronterend zijn wanneer ouders deel mogen nemen aan een Kanjerles in de klas. Ondanks dat ziet men wel de meerwaarde ervan in en worden er positieve ervaringen gedeeld. Als het op een veilige manier gebeurt, dan zou het een mooie stap kunnen zijn. Het kan zorgen voor meer interactie tussen ouders en het team. Of het te verplichten valt is nog de vraag. Mocht het verplicht worden, dan moet het organisatorisch mogelijk zijn voor ouders dus niet altijd op dezelfde dag plaatsvinden.

Het kan waardevol zijn om ouders een leerlingvolgsysteem in te laten vullen over de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren). Echter hoeft hier niet perse een "instrument" voor gebruikt te worden. Een kladblaadje of format waar ouders trefwoorden op kunnen noteren over hun kind is al voldoende. Ouders uitnodigen bij het afsluiten van een project kan zorgen voor meer interactie. Je kunt als leerkracht samen in gesprek gaan met ouders over het proces van het kind. De vraag is of je de keuze bij ouders moet laten of ze wel of niet aanwezig zijn bij de afsluiting van een project.

Overige punten SEO

Twee ouders geven aan dat ze het belangrijk vinden om met hun kind thuis in gesprek te gaan over de Kanjertraining. Het is vooral belangrijk dat ouders en de school dezelfde taal spreken. Voor de meeste ouders is het duidelijk bij wie ze terecht kunnen voor vragen over de Kanjertraining en / of de sociaal-emotionele ontwikkeling. De leerkracht is het eerste aanspreekpunt en als die het niet weet stuurt diegene de ouder door naar iemand anders. Voor nieuwe ouders is het misschien wel onduidelijk bij wie ze terecht kunnen. Voor niet alle ouders is het duidelijk wat het CJG op school doet, hierover zouden ouders meer informatie kunnen krijgen. Er is weinig behoefte aan het organiseren van een inloop-uurtje. Dit klinkt te onduidelijk en is te vrij. Ouders kunnen altijd een afspraak maken met de leerkracht wanneer ze met vragen zitten.

5. Conclusies en discussie

5.1 Conclusies

In voorbereiding op het beantwoorden van mijn onderzoeksvraag zal ik eerst de antwoorden en conclusies geven op de drie deelvragen die door mij geformuleerd zijn. De termen communicatie en informatie en de (nieuwe) suggesties die worden gegeven zullen centraal staan bij het beantwoorden van de deelvragen. Hierbij wordt gekeken naar wat er over het algemeen als positief wordt ervaren en wat er over het algemeen gemist wordt.

1. Hoe zien de ouders van basisschool X de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling voor zich?

De manier waarop de school communiceert over de Kanjertraining wordt over het algemeen door ouders als positief ervaren. Daarnaast wordt het ouder-kind gesprek gewaardeerd en zien ouders de voordelen hiervan in. De meeste ouders weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen.

Ondanks dat er bepaalde punten al ingezet worden, vinden ouders dat deze nog aangescherpt kunnen worden om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Ouders willen voornamelijk meer geïnformeerd worden over de Kanjertraining en hoe ze thuis bij kunnen dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren). Ze willen meer specifieke informatie die gericht is op een bepaalde groep of bouw, de informatie die ze nu krijgen blijft algemeen. Tevens moeten nieuwe ouders beter geïnformeerd worden.

Volgens ouders kunnen ze nog beter geïnformeerd of betrokken worden door herhaaldelijke ouderavonden te organiseren, deel te nemen aan een Kanjerles en de Kanjertraining een rol te laten spelen tijdens de ouder-kind gesprekken. Ouders geven aan dat ze één duidelijke lijn binnen school missen en dat de onderlinge verschillen, in hoeverre ze geïnformeerd worden, per bouw / groep te groot zijn.

2. Hoe ziet het team van basisschool X de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling voor zich?

Ook bij het team wordt de communicatie over de Kanjertraining en de ouder-kind gesprekken over het in de meeste gevallen als positief ervaren.

Over het algemeen mist het team de interactie op ouderavonden en “tweerichtingsverkeer”.

Daarnaast vindt het team dat de school ouders meer informatie kan bieden over de Kanjertraining en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Volgens het team moet er meer eenheid komen in het gebruik van de schoolapp en kunnen er naast herhaaldelijke ouderavonden ook thema-avonden georganiseerd worden. Al met al vindt het team dat de school zich nog meer in kan spannen om ouders te betrekken bij de Kanjertraining en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

3. Wat zijn de overeenkomsten en de verschillen tussen de ideeën en suggesties van de ouders en het team?

In onderstaand stuk worden de opvallendste overeenkomsten en verschillen beschreven.

Overeenkomsten

Beiden partijen vinden dat de communicatie prettig verloopt, maar dat ouders meer geïnformeerd moeten worden. Bij zowel ouders als het team scoort het deelnemen aan een Kanjerles, ouders betrekken bij het afsluiten van een project en het organiseren van een inloopuurtje het laagst. Uit het interview komt naar voren dat zowel de ouders als het team niet zoveel voelen voor een inloopuurtje. Juist het creëren van zulke contactmomenten kan bijdragen aan het vergroten van de ouderbetrokkenheid (Prins et al., 2013). In de interviews was te merken dat men hier nog terughoudender in is. Wellicht komt dit doordat ze niet goed weten wat ze moeten verwachten bij deze nieuwe suggesties.

Het organiseren van thema-avonden staat bij beiden in de top drie. Tijdens het interview wordt aangegeven dat het werken met een leerlingvolgsysteem een goed idee, maar niet noodzakelijk is. Beiden partijen vinden het gebruik van een format of kladblaadje een goed alternatief.

Verschillen

Het merendeel van de ouders vindt dat de school hen duidelijk maakt hoe ze thuis kunnen bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren), terwijl bij het team de meningen hierover verdeeld zijn. Uit het interview blijkt dat de school zoekende is naar een passende manier om ouders op de hoogte te brengen over de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. De schoolapp scoort bij ouders hoger dan bij het team. Leerkrachten krijgen weinig respons vanuit ouders over de app. Wellicht krijgen leerkrachten hierdoor het idee dat ouders weinig met de informatie doen en hebben ze niet door dat het toch erg gewaardeerd wordt.

De jaarlijkse ouderavond scoort bij het team hoger dan bij ouders. Uit het interview komt naar voren dat ouders het algemene praatje inmiddels wel kennen.

De ouder-kind gesprekken scoren bij beiden partijen hoog. Echter geeft een deel van de ouders aan één maal met en een maal zonder kind een gesprek te willen. Het team vindt het juist belangrijk dat de kinderen aanwezig zijn en vinden dat ouders altijd een andere afspraak kunnen maken.

Hoofdvraag

Welke gemeenschappelijke ideeën en suggesties hebben de ouders en het team van basisschool X om de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling te vergroten?

Bij alle ideeën en suggesties komen twee gemeenschappelijke delers elke keer terug, namelijk duidelijkheid en consequentheid. Zowel de ouders als het team vinden dat er betere afspraken gemaakt moeten worden over hoe en hoe vaak ouders betrokken worden bij de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen op school. Deze afspraken moeten schoolbreed gemaakt worden en ouders moeten hiervan op de hoogte zijn.

Een van de suggesties is om jaarlijks een informatieavond te organiseren over de Kanjertraining, mits de inhoud niet elke keer hetzelfde is. Naast een stukje algemene informatie, kan er dieper ingegaan worden op de inhoud van de Kanjertraining. Er is behoefte aan specifiekere informatie per leerjaar of per bouw. In elke leeftijdsfase komen specifieke ontwikkelingsstaken aan de orde (Spanjaard & Slot, 2015), dus de Kanjertraining wordt per leerjaar anders ingezet en er worden andere vaardigheden ontwikkeld. Het is goed als ouders hiervan op de hoogte worden gebracht. Volgens de respondenten kunnen er andere thema's gekoppeld worden aan de informatieavond die passend zijn bij de Kanjertraining of aansluiten bij de behoeften van de ouders en de school. De school kan externen uitnodigen om informatie te bieden, zoals bijvoorbeeld iemand van het Centrum Jeugd en Gezin. Tijdens deze ouderavond is het belangrijk dat de school duidelijk maakt hoe ouders en de school samen kunnen werken en bij wie ze terecht kunnen voor vragen. Een andere suggestie die wordt gegeven is dat ouders maandelijks, via de schoolapp, op de hoogte gebracht worden over de Kanjerlessen. Dit kan door middel van een foto of korte beschrijving van een activiteit of les.

De ouder-kind gesprekken moet volgens ouders en het team behouden worden. Hierbij kan de leerkracht de Kanjertraining een rol laten spelen. Een nieuw idee is dat ouders één of twee keer per jaar deelnemen aan een Kanjerles. Ondanks dat ouders en het team bewust zijn van de nadelen die hieraan verbonden zijn, zien zij toch de meerwaarde hiervan in.

Het invullen van een leerlingvolgsysteem kan nuttig zijn, maar het gebruik van een format om informatie vanuit ouders te krijgen over het kind is ook voldoende. Wel moet volgens de respondenten ook hier binnen de school één lijn in worden getrokken.

De respondenten vinden het belangrijk om tweerichtingsverkeer te stimuleren. Ouders moeten niet alleen geïnformeerd worden, maar er moet vooral gekeken worden hoe er samengewerkt kan worden. Dit staat in lijn met de bevindingen van De Vries (2018). De Vries geeft aan dat ouderbetrokkenheid juist draait om een niet-vrijblijvende samenwerking waarbij zowel de school als de ouders een actieve verantwoordelijkheid hebben. Volgens de respondenten kan hier tijdens een ouderavond, gesprekken, of een deelname aan de Kanjertraining aandacht aan besteedt worden. Door samen met ouders in gesprek te gaan, te discussiëren en ouders mee te laten denken denkt men dat de ouderbetrokkenheid vergroot zal worden. Hierbij vindt men het voornamelijk belangrijk dat iedereen dezelfde taal spreekt, zodat ouders thuis met hun kind verder in gesprek kunnen gaan over de sociaal-emotionele ontwikkeling.

5.2 Discussie

Met dit onderzoek lever ik een bijdrage aan het vormgeven van de ouderbetrokkenheid op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Eén van de positieve kanten van dit onderzoek is dat het schoolbreed is uitgevoerd, waardoor de resultaten en aanbevelingen geldig zijn voor de hele school. Een nadeel hiervan is dat de resultaten dus niet gegeneraliseerd kunnen worden.

Doordat zowel ouders als het team betrokken zijn bij het onderzoek, kan ik de behoeften van beide partijen tegemoet komen. In het belang van het kind is het altijd positief als ouders en leerkrachten samenwerken en dezelfde ideeën delen. Voor het afnemen van de vragenlijst wilde ik minimaal 60 ouders en 20 teamleden benaderen. Er was meteen voldoende respons en hierdoor kon ik snel verder met de uitvoering van het onderzoek. Een valkuil is dat de vaak dezelfde ouders zijn die betrokkenheid tonen en dus aan het onderzoek deel willen nemen. Dit geldt voor zowel het invullen van de vragenlijsten als voor het afnemen van de interviews. In een vervolgonderzoek zou ik beter na kunnen denken over hoe ik ook de ouders die normaal minder betrokken zijn erbij kan betrekken.

Tijdens het invullen van de vragenlijst konden ouders aangeven in welke bouw hun kind(eren) zit(ten). Ouders hebben niet specifiek voor één klas of bouw de vragenlijst ingevuld. Hierdoor kon ik geen onderscheid maken tussen bepaalde groepen of bouwen. Dit hield in dat ik tijdens het onderzoek bijvoorbeeld niet altijd kon achterhalen of bepaalde resultaten meer betrekking hadden op bijvoorbeeld de onderbouw of bovenbouw.

Voor het afnemen van de focusgroep interviews is er vooraf een vragenlijst opgesteld, zodat beiden interviews met elkaar overeen zouden komen. Bij een semigestructureerd interview kan er worden doorgevraagd wanneer zich onduidelijkheden voordoen. Dit kan ervoor zorgen dat de vragen bij het ene interview specifiekier zijn gesteld dan bij het andere interview. Voor mij als onderzoeker was het de eerste keer dat ik een focusgroep interview ging afnemen. Er wordt veel van je gevraagd als moderator. Tijdens het terugluisteren van de interviews merkte ik dat ik bij sommige onderwerpen langer stil had kunnen staan of gerichter door had kunnen vragen.

Betekenis van het onderzoek voor mezelf

Het uitvoeren van dit onderzoek heeft bijgedragen aan mijn eigen ontwikkeling. Door de literatuurstudie ben ik meer te weten gekomen over ouderbetrokkenheid. Dit heb ik kunnen koppelen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling. Voordat ik het onderzoek startte lagen mijn interesses al bij de sociaal-emotionele ontwikkeling. Nu besef ik me nog meer hoe belangrijk het is om ouders hierbij te betrekken en misschien nog belangrijker, om samen te werken ten behoeve van de ontwikkeling van het kind. Doordat ik met zowel ouders als collega's in gesprek ben gegaan, heb ik zelf een positievere houding tegenover ouderbetrokkenheid ontwikkeld. Ik durf met zekerheid te zeggen dat ik in de toekomst ouders meer ga betrekken bij bijvoorbeeld de Kanjertraining en dat ik op zoek zal blijven gaan naar passende manieren om met ouders samen te kunnen werken. Losstaand van het thema, heeft het onderzoek ervoor gezorgd dat ik mezelf onder andere heb kunnen ontwikkelen in het voeren van gesprekken. Het afnemen van de interviews was voor mij een

leerproces. Het eerste interview vond ik moeilijker dan de tweede. Ik probeerde goed te luisteren, samen te vatten en door te vragen. Door het eerste interview terug te luisteren kon ik dit de tweede keer nog beter toepassen. Daarnaast heb ik voor dit onderzoek veel overlegd met de directeur, de ib'er en collega's uit het leerteam. Door samen te sparren, werd ik verder vooruit geholpen in het onderzoek en kon ik kritisch naar mijn onderzoek kijken.

Het leerteam gedrag komt volgend schooljaar te vervallen, maar door mijn onderzoekende houding en enthousiasme krijg ik uren om mijn onderzoek verder uit te werken. Ik ben altijd serieus genomen tijdens het uitvoeren van mijn onderzoek en dit heeft mij meer zelfvertrouwen gegeven. Daarnaast mag ik volgend schooljaar mezelf opleiden tot Kanjercoördinator. Tijdens deze opleiding staat ook de ouderbetrokkenheid centraal en kan ik dus belangrijke aspecten uit dit onderzoek meenemen.

6. Aanbevelingen

In deze paragraaf worden de aanbevelingen genoemd om aan de behoefte van de ouders en het team te kunnen voldoen. Om de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling te vergroten, adviseer ik om alle resultaten concreet te verwerken in een plan. Kerpel (2014) geeft aan dat activiteiten die de school onderneemt om ouderbetrokkenheid te vergroten, verankert kunnen worden in een plan. Vanuit de conclusie is gebleken dat er behoefte is aan duidelijkheid en consequentheid. Door de activiteiten te verankeren in een plan, ontstaat er meer overzicht en duidelijkheid. Alle afspraken en activiteiten kunnen hierin vermeld worden en dit geeft de school de mogelijkheid leerkrachten aan te kunnen spreken wanneer ze zich niet aan dit plan houden. Voor de ouders geldt dat ze hierdoor meer duidelijkheid zullen krijgen en dat er geen onderlinge verschillen tussen groepen gemaakt wordt.

Aan de directie van de school wil ik adviseren om samen met het team nog eens stil te staan bij de meerwaarde van ouderbetrokkenheid en de gemeenschappelijke visie over ouderbetrokkenheid. Het is belangrijk om als school een gemeenschappelijke visie te hebben (Prins, Wienke & Van Rooijen, 2013). Naar mijn idee zal hier team hierdoor sneller een positieve houding aannemen ten opzichte van ouderbetrokkenheid, wat een van de voorwaardes is om ouderbetrokkenheid te vergroten (Prins, Wienke & Van Rooijen, 2013).

Wanneer deze aanbevelingen zijn opgevolgd, is een logisch vervolg onderzoek om eind van het volgende schooljaar opnieuw te peilen bij ouders en het team hoe ze de ouderbetrokkenheid ervaren. Aan de hand van die resultaten kunnen er nog (kleine) aanpassingen plaatsvinden en ook deze aanpassingen kunnen verwerkt worden in het plan.

Een andere mogelijkheid voor een vervolgonderzoek is nagaan welke thema's ouders en het team relevant vinden om aan bod te laten komen tijdens een ouderavond. Hierbij kan gekeken worden naar welke externen er uitgenodigd kunnen worden om de school te ondersteunen bij het delen van informatie.

Literatuurlijst

Baarda, D.B., & Goede, M.P.M. De. (2006). *Basisboek Methoden en technieken*. Houten: Noordhoff Uitgevers B.V.

Bruïne, E. de., Everaert, H., Harink, F., Riezebos-de Groot, A., & Ven, A., van de. (2011). *Bronnenboek onderzoeksstrategieën*. Tilburg, Utrecht en Zwolle: Landelijk Expertise Centrum Onderwijs en Zorg (LEOZ).

Cijvat, I. & Voskens, C. (2008). *Een onderzoek naar de rol van ouders in het primair onderwijs, deel literatuuronderzoek*. Amersfoort: CPS.

Christelijk Pedagogisch Steunpunt (CPS). (2019). *Ouderbetrokkenheid 3.0: Van informeren naar samenwerken*. Amersfoort: CPS.

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). (2017). *What is SEL?* Geraadpleegd op 30-03-2019, van <https://casel.org/core-competencies/>

Donk, C. van der & Lanen, B. van (2011) *Praktijkonderzoek in de school*. Bussum: uitgeverij Coutinho.

Epstein, J. (2010). *School and family partnerships: Preparing educators and improving schools*. Boulder, CO: Westview.

Jeninga, J. (2011). *Professioneel omgaan met gedragsproblemen*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff.

Kallenberg, T., Koster, B., Onstenk, J., & Scheepsma, W. (2007). *Ontwikkeling door onderzoek: Een handreiking voor leraren*. Utrecht / Zutphen: ThiemeMeulenhoff.

Keijzer, H. de. (2014). *Ethiek in de Master SEN: Ethische aspecten in de opzet & uitvoering van het Praktijk Gericht Onderzoek in de MSEN*. Fontys Hogescholen.

Kerpel, A. (2014). *School en ouder, schouder aan schouder*. Geraadpleegd op 26-03-2019, van <https://wij-leren.nl/school-en-ouder.php>

Klaassen, C. (2008). *Scholen op weg naar educatief partnerschap met ouders*. Nijmegen: Radboud Universiteit.

Lange, R. de., Schuman, H., & Montesano Montessori, N. (2016). *Praktijkgericht onderzoek voor reflectieve professionals* (7e druk). Antwerpen / Apeldoorn: Garant.

Lieshout, T. (2009). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen: Een praktische handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten* (2e druk). Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Meersbergen, E. van & Jeninga, J. (2014). *Een ecologisch-pedagogisch model voor het onderwijs: Afstemmen op onderwijsbehoeften rond gedragsvraagstukken van de leerling*. In: Zorgbreed. Tijdschrift voor integrale leerlingenzorg. 12, 44, p.8-14.

Meersbergen, E. van & Vroedt, B. de (2018). *Van houding naar handelen-4: Visie op sociale en emotionele competentieontwikkeling van leerlingen*. Tilburg: Fontys OSO.

National Center for School Engagement (NCSE) (z.d.). *Increasing Parental Involvement*. Geraadpleegd op 13-03-2019, van schoolengagement.org/school-engagement-services/increasing-parental-involvement/.

Nederlands Jeugdinstituut. (2015). *Effectieve Jeugdinterventies Kanjertraining*. Geraadpleegd op 16-04-2019, van <https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies/Erkende-interventies-Kanjertraining>

Onderwijsraad (2010). *Ouders als partners. Versterking van relaties met en tussen ouders op school*. Den Haag: Onderwijsraad.

Overveld, K. van (2014). *Groepsplan gedrag: Planmatig werken aan passend onderwijs* (6e druk). Huizen: Uitgeverij Pica.

Prins, D., Wienke, D., & Rooijen, K. van. (2013). *Ouderbetrokkenheid in het onderwijs*. Geraadpleegd op 26-03-2019, van <https://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Ouderbetrokkenheid-in-het-onderwijs.pdf>

Reitsma, M. & Wit, C. de, (2012). *Doelgericht werken aan en vanuit partnerschap tussen school en ouders*. Te vinden via: <https://www.leraar24.nl/api/publication/4982/file>

Sardes. (2013). *Monitor Ouders en Passend Onderwijs: Literatuurstudie en nulmeting onder ouders*. Utrecht: EPCO.

Smit, F. (2012). *Ouders en School: Succesfactoren voor betrokkenheid*. Amsterdam: SWP uitgeverij B.V.

Smit, F., Sluiter, R., & Driessen, G. (2006). *Literatuurstudie ouderbetrokkenheid in internationaal perspectief*. Nijmegen: Radboud Universiteit.

Smit, F., Driessen, G., Sluiter, R., & Brus, M. (2008). *Ouders en innovatief onderwijs: Ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie op scholen met vormen van "nieuw leren"*. Nijmegen: ITS Radboud Universiteit.

Spanjaard, H., & Slot, W. (2015). Tijden veranderen, ontwikkelingstaken ook: Een 'update' van het competentiemodel. *Kind & Adolescent Praktijk*, 3, 14-21.

Stichting Kanjertraining (2018). *Handleiding Algemene informatie: Uitgangspunten van de Kanjertraining (primair onderwijs)*. Almere: Stichting Kanjertraining.

Teachthought. (2018). *7 Ways To Improve Parental Involvement In The Classroom*. Geraadpleegd op 19-02-2019, van <https://www.teachthought.com/pedagogy/7-ways-to-improve-parental-involvement-in-the-classroom/>

Thomas en Charles (z.d.). *Ouderbetrokkenheid*. Geraadpleegd op 19-02-2019, van <https://www.thomasencharles.nl/kindgesprekken-ouderbetrokkenheid/>.

Vooijs, I. (2015). *Meer doen na ZIEN!: Praktijkgericht onderzoek naar planmatig werken aan sociaal-emotioneel leren* (master thesis). Geraadpleegd op 30-03-2019, van https://hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_fontys:oai:surfsharekit.nl:d6e108b1-686e-464f-b376-21d4792b93bc?q=meer+doen+na+zien&has-link=yes&c=0.

Vliek, L., Weide, G., & Schutte, K. (2011). *Kanjertraining: theorie en effect*. Geraadpleegd op 13-03-2019, van <https://www.kanjertraining.nl/wp-content/uploads/2014/07/VliekWeideSchutte2010Groepen.pdf>.

Vliek, L. (2012). *Kanjertraining: koploper in pedagogisch partnerschap ouders en school*. Geraadpleegd op 19-02-2019, van <https://www.kanjertraining.nl/wp-content/uploads/2014/07/Vliek2012Brugnaardetoeekomst.pdf>.

Vries, P. de. (2012). *Handboek ouders in de school* (4e druk). Amersfoort: CPS onderwijsontwikkeling en advies.

Vries, P. de. (2018). *Handboek Ouderbetrokkenheid 3.0*. Amersfoort: CPS Onderwijsontwikkeling en advies.

Wij-leren. (2018, 13 augustus). *Communicatie met ouders* [Videobestand]. Geraadpleegd op 10-03-2019 van, https://www.youtube.com/watch?time_continue=11&v=h6EiSJ0fhCk.

Winter, L. (2008). *De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen: De sociale en emotionele ontwikkeling, de betekenis van het begrip en preventie van sociaal-emotionele problematiek*. Tilburg: Universiteit van Tilburg.

BIJLAGEN

[Ondertitel van document]

Nina Maijen
Studentnummer: 2211756
Studiebegeleidster: Monique Horvers
Augustus 2019, Fontys Hogeschool OSO Tilburg
Master EN

Inhoud

Bijlage 1 Vragenlijst aan ouders	2
Bijlage 2 Vragenlijst aan het team.....	4
Bijlage 3 Voorbereiding focusgroep interviews	6
Bijlage 4 PowerPoint presentatie Focusgroep interviews.....	10
Bijlage 5 Toelichtingen en suggesties uit de vragenlijsten	13
Bijlage 6 Vergelijking resultaten vragenlijst ouders en het team	15
Bijlage 7 Uitwerking focusgroep interview 1.....	18
Bijlage 8 Uitwerking focusgroep interview 2.....	25
Bijlage 9 Samenvattingen focusgroep interviews	30
Samenvatting eerste focusgroep interview	30
Samenvatting tweede focusgroep interview	32

Bijlage 1 Vragenlijst aan ouders

In deze bijlage heb ik door middel van kleuren aangegeven welke vragen en praktische dingen aansluiten bij het theoretisch kader of vanuit de praktijk zijn geformuleerd. De kleur **geel** heeft betrekking op het theoretisch kader, de kleur **groen** op de praktijk. Echter sluiten alle dingen die vanuit de praktijk zijn geformuleerd wel aan bij het theoretisch kader.

Vragenlijst

Onderstaande vragenlijst wordt afgenomen in het kader van mijn praktijk gericht onderzoek voor de Master Educational Needs. De vragenlijst gaat over de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. De Kanjertraining speelt hierbij een grote rol. De resultaten worden straks anoniem in het onderzoek verwerkt. Ik waardeer het enorm dat u de lijst in wilt vullen.

Dank voor de tijd en de moeite.
Nina Maijen (leerkracht groep 3a)

Algemene gegevens

Man / Vrouw				
Naam (indien u anoniem wilt blijven hoeft u dit niet in te vullen) :				
Aantal kinderen op school:				
Mijn kind(eren) zit(ten) in de onderbouw (1-2-3) / middenbouw (4-5-6) / bovenbouw (7-8) <i>Het juiste antwoord graag omcirkelen. In geval van meerdere kinderen mag u meerdere antwoorden omcirkelen.</i>				
Ik ben bereid om deel te nemen aan een focusgroep interview n.a.v. de vragenlijst: ja / nee Indien u ja hebt omcirkelt, graag aangeven welke datum u beschikbaar bent (zet een kruisje bij de datum): <table border="1"><tr><td>☐</td><td>Dinsdag 11 juni 16.00</td></tr><tr><td>☐</td><td>Donderdag 13 juni 16.00</td></tr></table>	☐	Dinsdag 11 juni 16.00	☐	Donderdag 13 juni 16.00
☐	Dinsdag 11 juni 16.00			
☐	Donderdag 13 juni 16.00			
E-mailadres: _____				
Hieronder kunt u lezen wat een focusgroep interview inhoudt. <i>Een focusgroep houdt in dat je met een groep mensen tegelijk wordt geïnterviewd. Het voordeel hiervan is dat je met elkaar in gesprek gaat en samen op zoek gaat naar antwoorden. Tijdens het interview deel ik de resultaten van de vragenlijsten en gaan ouders en leerkrachten hierover met elkaar in gesprek.</i>				

De volgende vragen gaan over de communicatie op school op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zet een rondje om de score die voor u het meest van toepassing is.

- 1= Oneens
2= Een beetje oneens
3 = Een beetje mee eens
4 = Mee eens

	Stelling	Score
1.	De school organiseert voldoende ouderavonden over de Kanjertraining.	1 2 3 4
2.	Via de schoolapp word ik op de hoogte gehouden over de Kanjerlessen in de klas van mijn kind(eren).	1 2 3 4
3.	De school spant zich in om mij te betrekken bij de Kanjertraining.	1 2 3 4

4.	De school communiceert op een prettige manier over de Kanjertraining.	1	2	3	4
5.	Ik zou meer geïnformeerd willen worden over de Kanjertraining.	1	2	3	4
6.	De school maakt mij duidelijk hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren).	1	2	3	4
7.	Ik wil meer informatie over hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren).	1	2	3	4
8.	Ik praat thuis minstens één keer per maand met mijn kind(eren) over de Kanjertraining.	1	2	3	4
9.	Ik weet bij wie ik terecht kan voor vragen over de kanjertraining en / of de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren).	1	2	3	4

In het volgende deel van de vragenlijst kunt u aangeven in welke mate u onderstaande dingen prettig en belangrijk vindt om betrokken te zijn bij de sociaal-emotionele ontwikkeling van uw kind(eren). Geef 1 punt wanneer u het niet belangrijk vindt, 2 punten wanneer u het een beetje belangrijk vindt en 3 punten wanneer u het belangrijk vindt.

	Punten
Jaarlijkse ouderavond over de Kanjertraining.	
Informatieavonden / thema-avonden over verschillende onderwerpen op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.	
Meer betrokken worden bij de Kanjertraining door één of twee keer in het jaar deel te nemen aan een Kanjerles die in de klas wordt gegeven.	
Het organiseren van een inloop-uurtje waarbij u vragen kunt stellen over de Kanjertraining of andere onderwerpen op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.	
Betrokken worden bij het afsluiten van een project op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.	
Eén of twee keer per jaar als ouder een vragenlijst invullen, uit het leerling volg- en adviessysteem, over de sociaal- emotionele ontwikkeling van uw kind(eren).	
Uw kind meenemen als gesprekspartner tijdens ouder-kind-leerkracht gesprekken.	
Een aantal momenten per jaar foto's en uitleg van Kanjeractiviteiten ontvangen via de schoolapp.	

Onderstaande regels kunt u gebruiken voor eventueel een toelichting.

Heeft u zelf nog ideeën of suggesties over hoe wij u als ouder (beter) kunnen betrekken bij de Kanjertraining en de sociaal-emotionele ontwikkeling van uw kind(eren)?

Ja (graag toelichten) / nee:

Bijlage 2 Vragenlijst aan het team

Vragenlijst

Onderstaande vragenlijst wordt afgenomen in het kader van mijn praktijk gericht onderzoek voor de Master Educational Needs. De vragenlijst gaat over de ouderbetrokkenheid op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. De Kanjertraining speelt hierbij een grote rol. De resultaten worden straks anoniem in het onderzoek verwerkt. Ik waardeer het enorm dat u de lijst in wilt vullen.

Dank voor de tijd en de moeite.

Nina Maijen

Man / Vrouw	
Naam (indien je anoniem wilt blijven hoeft je dit niet in te vullen) :	
Momenteel werkend in groep:	
Ik ben bereid om deel te nemen aan een focusgroep interview n.a.v. de vragenlijst: ja / nee Indien je ja hebt omcirkelt, graag aangeven welke datum je beschikbaar bent (zet een kruisje bij de datum):	
☐	Dinsdag 11 juni 16.00
☐	Donderdag 13 juni 16.00
<u>Hieronder kun je lezen wat een focusgroep interview inhoudt.</u> <i>Een focusgroep houdt in dat je met een groep mensen tegelijk wordt geïnterviewd. Het voordeel hiervan is dat je met elkaar in gesprek gaat en samen op zoek gaat naar antwoorden. Tijdens het interview deel ik de resultaten van de vragenlijsten en gaan ouders en leerkrachten hierover met elkaar in gesprek.</i>	

De volgende vragen gaan over de communicatie op school op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Zet een rondje om de score die voor u het meest van toepassing is.

1= Oneens

2= Een beetje oneens

3 = Een beetje mee eens

4 = Mee eens

	Stelling	Score
1.	De school organiseert voldoende ouderavonden over de Kanjertraining.	1 2 3 4
2.	Via de schoolapp houd ik ouders op de hoogte over de Kanjerlessen in de klas.	1 2 3 4
3.	De school spant zich in om ouders te betrekken bij de Kanjertraining.	1 2 3 4
4.	De school communiceert op een prettige manier naar ouders over de Kanjertraining.	1 2 3 4
5.	Ouders moeten meer geïnformeerd worden over de Kanjertraining.	1 2 3 4
6.	De school maakt ouders duidelijk hoe ze thuis kunnen bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren).	1 2 3 4
7.	De school kan ouders meer informatie bieden over hoe ze thuis kunnen bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren).	1 2 3 4

In het volgende deel van de vragenlijst kun je aangeven in welke mate je onderstaande dingen prettig en belangrijk vindt om ouders te betrekken bij de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren). Geef 1 punt wanneer je het niet belangrijk vindt, 2 punten wanneer je het een beetje belangrijk vindt en 3 punten wanneer je het belangrijk vindt.

	Punten
Jaarlijkse ouderavond over de Kanjertraining.	
Informatieavonden / thema-avonden over verschillende onderwerpen op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.	
Ouders meer betrekken bij de Kanjertraining door één of twee keer in het jaar deel te laten nemen aan een Kanjerles in de klas.	
Het organiseren van een inloop-uurtje voor ouders waarbij ze vragen kunnen stellen over de Kanjertraining of andere onderwerpen op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.	
Ouders betrekken bij het afsluiten van een project op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.	
Eén of twee keer per jaar ouders een vragenlijst, uit het leerling volg- en adviessysteem, in laten vullen over hun kind (bijvoorbeeld uit ZIEN!).	
Het kind meenemen als gesprekspartner tijdens ouder-kind-leerkracht gesprekken.	
Een aantal momenten per jaar foto's en uitleg van Kanjeractiviteiten sturen via de schoolapp.	

Onderstaande regels kun je gebruiken voor eventueel een toelichting.

Heb je zelf nog ideeën of suggesties over hoe wij ouders (beter) kunnen betrekken bij de Kanjertraining en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kind(eren)?

Ja (graag toelichten) / nee:

Bijlage 3 Voorbereiding focusgroep interviews

Communicatie

Stelling 4: De school communiceert op een prettige manier over de Kanjertraining.

Ouders	Het team
3.03% oneens	0% oneens
10.61% een beetje oneens	10% een beetje oneens
53.03% een beetje eens	45% een beetje eens
33.33% mee eens	45% mee eens

Het merendeel is het een beetje eens of er helemaal mee eens. Vanuit zowel de ouders als het team.

Vragen:

- Wat is er prettig aan de communicatie over de Kanjertraining?
- Wat kan er verbeterd worden aan de communicatie over de Kanjertraining?
- Is er sprake van "eenrichtingsverkeer" en / of "tweerichtingsverkeer"? Waar is behoefte aan?

Uw kind meenemen als gesprekspartner tijdens ouder-kind-leerkracht gesprekken.

Dit scoort bij zowel ouders als het team hoog. Bij het team staat dit op een gedeelde eerste plek en bij ouders op de tweede plek.

Vraag:

- Wat maakt het dat jullie deze gesprekken fijn vinden? Wat is voor ouders de meerwaarde?
- We doen dit nu vanaf groep 4. Is dit volgens jullie een geschikte leeftijd / groep? Graag toelichten.

Ouderavond, thema- en informatieavonden

Stelling 1: De school organiseert voldoende ouderavonden over de Kanjertraining

Ouders	Het team
7.58% oneens	10% oneens
27.27% een beetje oneens	20% een beetje oneens
40.91 % een beetje eens	45% een beetje eens
24.24% mee eens	25% mee eens

Bij het team komt het organiseren van een jaarlijkse ouderavond op een gedeelde eerste plek te staan als het gaat om dingen die we kunnen doen om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Bij ouders staat dit op de vierde plek. Het organiseren van info / thema- avonden staat bij ouders op een derde plek en bij het team op een tweede plek. Het staat bij beiden in de top 4.

Vragen:

- Hoe vaak en wanneer kunnen we het beste een ouderavond organiseren (bijvoorbeeld begin van het schooljaar, of na een aantal maanden)?
- Wat kan de invulling zijn van een (jaarlijkse) ouderavond over de Kanjertraining?
- Mits dit niet genoemd wordt: is het nodig om hierbij ieder jaar de basis van de Kanjertraining te herhalen?
- Wat zouden andere thema's kunnen zijn op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling voor informatie / thema-avonden?
- Vinden jullie het belangrijk om voor interactie te zorgen op de ouderavond? Of zou het voornamelijk informatief moeten zijn?

Betrekken bij de Kanjertraining

Stelling 3. De school spant zich in om ouders te betrekken bij de Kanjertraining

Ouders	Het team
10.61% oneens	0% oneens
22.73% een beetje oneens	35% een beetje oneens
45.45 % een beetje eens	55% een beetje eens
21.21% mee eens	10% mee eens

Er is te zien dat de meningen bij ouders hierover verdeeld zijn. De meeste collega's geven aan dat ze het een beetje eens zijn met de stelling. Uit de volgende stelling komt naar voren dat het merendeel wel behoeften heeft aan extra informatie over de Kanjertraining.

Stelling 5. Ik zou meer geïnformeerd willen worden over de Kanjertraining. Ouders moeten meer geïnformeerd worden over de Kanjertraining.

Ouders	Het team
6,06% oneens	5% oneens
16,67% een beetje oneens	15% een beetje oneens
42,42% een beetje eens	50% een beetje eens
34,85% mee eens	30% mee eens

De resultaten van de ouders en het team liggen erg dicht bij elkaar.

Vragen:

- Waaraan merken ouders dat de school ze bij de Kanjertraining betreft?
- Op welke manier zouden ouders meer bij de Kanjertraining betrokken willen raken?

Stelling 2. Via de schoolapp word ik op de hoogte gehouden over de Kanjerlessen in de klas van mijn kind(eren). Via de schoolapp houd ik ouders op de hoogte over de Kanjerlessen in mijn klas.

Ouders	Het team
10.61% oneens	15% oneens
30.3% een beetje oneens	25% een beetje oneens
33.33 % een beetje eens	45% een beetje eens
25.8% mee eens	15% mee eens

Uit de vragenlijsten komt naar voren dat het wisselend is per groep / per bouw in hoeverre ouders op de hoogte worden gehouden via de schoolapp. Het team geeft ook wisselende reacties aan; de een doet het met regelmaat, de ander zelden of nooit.

De schoolapp scoort bij ouders het hoogst: de eerste plaats. Bij het team staat dit op de vierde plaats.

Vragen:

- Wat zou een meerwaarde zijn voor ouders om via de app op de hoogte gehouden te worden?
- Wat zou een meerwaarde zijn voor de leerkrachten om dit te doen?
- Welke informatie kan er via de app gedeeld worden?
- Welke afspraken kunnen hierover gemaakt worden? Dus bijvoorbeeld één keer in de maand? Of...

Meer betrokken worden bij de Kanjertraining door één of twee keer in het jaar deel te nemen aan een Kanjerles die in de klas wordt gegeven.

Dit staat zowel bij ouders als het team op nummer zes.

Vragen:

- Wat zou een meerwaarde zijn om een Kanjerles bij te wonen voor ouders?
- Wat zou een meerwaarde zijn voor leerkrachten om ouders uit te nodigen voor een Kanjerles?
- Wat zijn de nadelen?
- In hoeverre kunnen ouders en leerkrachten elkaar hierin tegemoet komen?

Een of twee keer per jaar als ouder een vragenlijst invullen, uit het leerling volg- en adviessysteem, over de sociaal-emotionele ontwikkeling van uw kind(eren).

Bij ouders staat dit op de 5^e plek en bij het team op de 3^e plek.

Vraag:

- Wanneer is dit waardevol en wat voor informatie moet het opleveren voor zowel ouders- als de leerkracht?

Betrokken worden bij het afsluiten van een project op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.
Dit heeft bij ouders de op een na laatste score (7) en bij het team een staat dit op de 5^e plaats.

Vragen:

- Bij wat voor soort projecten kunnen we ouders betrekken? En hoe kunnen we ouders hierbij betrekken?

Overige punten op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling

Stelling 6. De school maakt mij duidelijk hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren). De school maakt ouders duidelijk hoe ze thuis bij kunnen dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind.

Ouders	Het team
6,06% oneens	5% oneens
25,76% een beetje oneens	40% een beetje oneens
50% een beetje eens	45% een beetje eens
18,18% mee eens	10% mee eens

Stelling 7. Ik wil meer informatie over hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren). De school moet ouders meer informeren over hoe ze thuis bij kunnen dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind.

Ouders	Het team
13,64% oneens	0% oneens
22,73% een beetje oneens	10% een beetje oneens
31,82% een beetje eens	45% een beetje eens
31,82% mee eens	45% mee eens

Grotendeels zijn de ouders het een beetje eens of helemaal eens met dat de school hen duidelijk maakt hoe ze bij kunnen dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren). Toch is

er een groot deel van de ouders en een heel groot deel van het team die vinden dat ouders meer geïnformeerd moeten worden.

Vraag:

- Hoe kan de school ouders beter duidelijk maken hoe ouders kunnen bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling? Waar is behoefte aan?

De laatste twee stellingen stonden alleen in de vragenlijst aan ouders.

Stelling 8. Ik praat thuis minstens één keer per maand met mijn kind(eren) over de Kanjertraining.

Ouders
21,21% oneens
28,79% een beetje oneens
25,76% een beetje eens
24,24% mee eens

Vraag:

- In hoeverre is het belangrijk dat er thuis over de Kanjertraining wordt gepraat?
- Er is nu al een hoop besproken, denken jullie dat de suggesties ervoor gaan zorgen dat er meer ouders met hun kind(eren) praten over de Kanjertraining?
- Zijn er nog andere suggesties / ideeën die niet benoemd zijn?

Stelling 9. Ik weet bij wie ik terecht kan voor vragen over de Kanjertraining en / of de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren) (deze vraag was alleen voor ouders).

Ouders
10.61% oneens
10,61% een beetje oneens
28,79% een beetje eens
50% mee eens

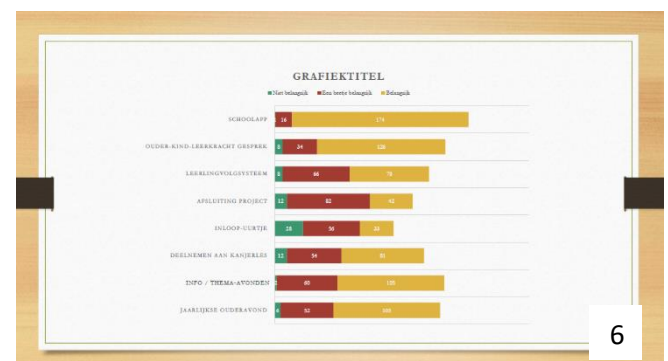
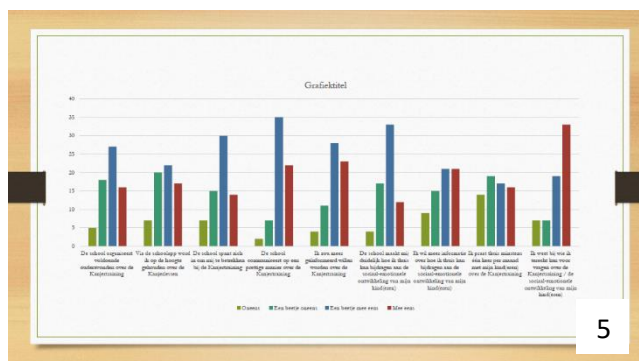
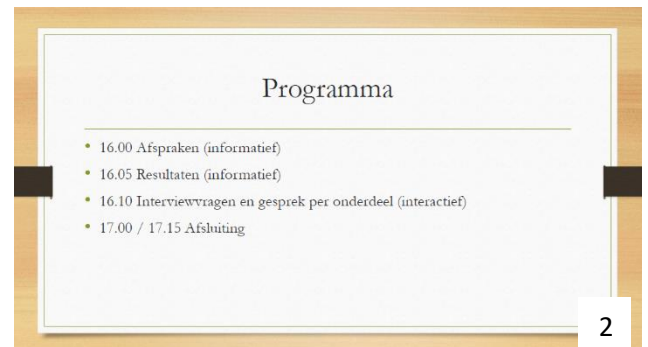
De meeste ouders weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen. Het organiseren van een inloop-uurtje waarbij ouders vragen kunnen stellen scoort het laagst bij zowel de ouders als het team.

Vraag:

- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat nog meer ouders te weten komen waar ze terecht kunnen voor vragen?
- Stel dat er geen inloop-uurtje wordt georganiseerd, hoe kunnen we dan toch ervoor zorgen dat ouders hun vragen kunnen stellen?

Bijlage 4 PowerPoint presentatie Focusgroep interviews

In deze bijlage staat de PowerPoint presentatie die is gebruikt tijdens de focusgroep interviews. Op de eerste pagina is de volgorde van de dia's aangegeven. De verder volgorde spreekt voor zich.

Vrijgemaakt	Totaal aantal ouders	Niet belangrijke	Een beetje belangrijk	Zeer belangrijk
1. Schooltype	191	0,52%	8,38%	91,10%
2. Gevoelens	168	4,76%	20,24%	75%
3. Info / Samenkomst	167	1,20%	35,93%	62,87%
4. Jaarlijks overleg	163	3,68%	31,90%	64,42%
5. Levenswijze	152	5,26%	43,42%	51,32%
6. Deelname aan activiteiten	147	0,68%	36,73%	62,59%
7. Afsluiting project	136	0,74%	60,29%	38,97%
8. Inloopgroep	117	23,93%	47,86%	28,21%

De school communiceert op een prettige manier over de Kanjertraining.

Ouders	Het team
3.03% oneens	0% oneens
10.61% een beetje oneens	10% een beetje oneens
53.03% een beetje eens	45% een beetje eens
33.33% mee eens	45% mee eens

- Het merendeel is het een beetje eens of er helemaal mee eens. Vanuit zowel ouders als het team.

“Uw kind meenemen als gesprekspartner tijdens een ouder-kind-leerkracht gesprek”.

- Dit scoort bij zowel ouders als het team hoog
- Bij het team staat dit op een gedeelde eerste plek
- Bij ouders staat dit op de tweede plek

Ouderavond, thema- en informatieavonden

“De school organiseert voldoende ouderavonden over de Kanjertraining”.

Ouders	Het team
7.58% oneens	10% oneens
27.27% een beetje oneens	20% een beetje oneens
40.91 % een beetje eens	45% een beetje eens
24.24% mee eens	25% mee eens

- Het organiseren van een jaarlijkse ouderavond staat bij het team op een gedeelde eerste plek en bij ouders staat dit op de vierde plek.
- Het organiseren van informatie- / thema-avonden staat bij ouders op een derde plek en bij het team op een tweede plek.

Betrekken bij de Kanjertraining

“De school spant zich in om ouders te betrekken bij de Kanjertraining”.

Ouders	Het team
10.61% oneens	0% oneens
22.73% een beetje oneens	35% een beetje oneens
45.45 % een beetje eens	55% een beetje eens
21.21% mee eens	10% mee eens

- De meningen van ouders zijn verdeeld.
- De meeste collega's geven aan dat ze het een beetje eens zijn met de stelling.
- Uit de volgende stelling komt naar voren dat het merendeel wel behoefte heeft aan extra informatie over de Kanjertraining.

“Ik zou meer geïnformeerd willen worden over de Kanjertraining”.

Ouders	Het team
6.06% oneens	5% oneens
16.67% een beetje oneens	15% een beetje oneens
42.42% een beetje eens	50% een beetje eens
34.85% mee eens	30% mee eens

- De resultaten van de ouders en het team liggen erg dicht bij elkaar.

“Via de schoolapp word ik op de hoogte gehouden over de Kanjerlessen in de klas van mijn kind(eren).”

Ouders	Het team
10.61% oneens	15% oneens
30.3% een beetje oneens	25% een beetje oneens
33.33 % een beetje eens	45% een beetje eens
25.8% mee eens	15% mee eens

- De schoolapp scoort bij ouders het hoogst (1st plaats). Bij het team staat dit op de vierde plaats.

“Meer betrokken worden door één of twee keer per jaar deel te nemen aan een Kanjerles.”

- Dit staat bij zowel ouders als het team op de zesde plaats.

“Een of twee keer per jaar een vragenlijst invullen, uit het leerling volg- en adviesstelsel, over de sociaal-emotionele ontwikkeling”.

- Ouders: vijfde plaats
- Het team: een derde plaats

"Betrokken worden bij het afsluiten van een project op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling".

- Ouders: op een na laatste score (7)
- Het team: vijfde plaats

Overige punten sociaal-emotionele ontwikkeling

"De school maakt mij duidelijk hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren)."

Ouders	Het team
6,06% oneens	5% oneens
25,76% een beetje oneens	40% een beetje oneens
50% een beetje eens	45% een beetje eens
18,18% mee eens	10% mee eens

"Ik wil meer informatie over hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren)."

Ouders	Het team
13,64% oneens	0% oneens
22,73% een beetje oneens	10% een beetje oneens
31,82% een beetje eens	45% een beetje eens
31,82% mee eens	45% mee eens

- Een groot deel van de ouders willen informatie.
- Een heel groot deel van het team vindt dat ouders meer geïnformeerd moeten worden.

"Ik praat thuis minstens één keer per maand met mijn kind(eren) over de Kanjertraining."

Ouders
21,21% oneens
28,79% een beetje oneens
25,76% een beetje eens
24,24% mee eens

"Ik weet bij wie ik terecht kan voor vragen over de Kanjertraining en / of de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren)."

Ouders
10,61% oneens
10,61% een beetje oneens
28,79% een beetje eens
50% mee eens

Afronding

- Vragen?
- Op- of aanmerkingen?

BEDANKT

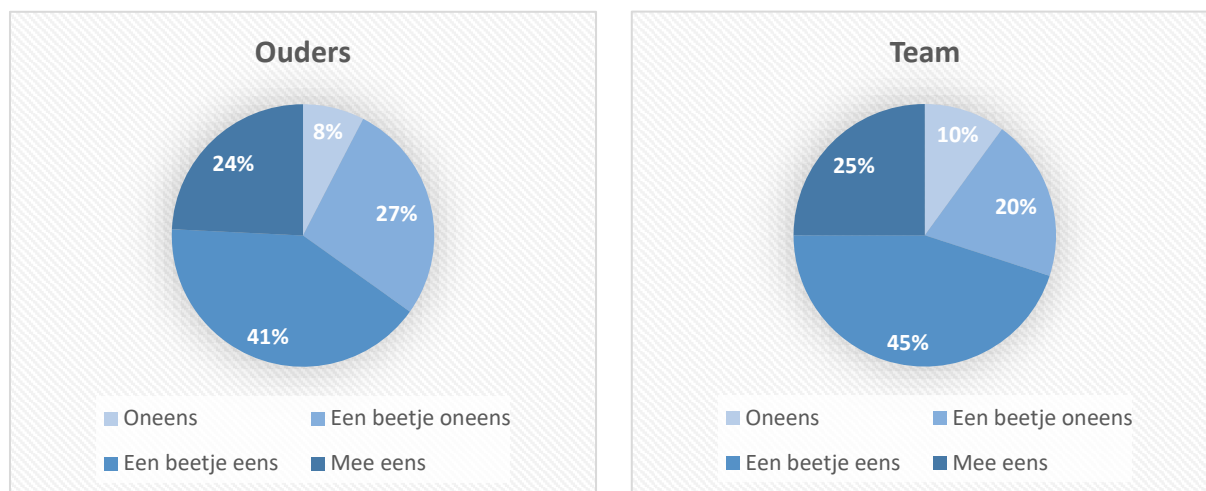
Bijlage 5 Toelichtingen en suggesties uit de vragenlijsten

Toelichting of suggestie	Ouders	Team
We moeten goed nadenken over wat we willen gaan doen, want alles doen gaat niet (belasting).	1x	2x
De startavond van de Kanjertraining was heel duidelijk, misschien eens in de zoveel tijd inplannen.		2x
Via de schoolapp op de hoogte houden.	7x	1x
Dezelfde taal spreken is belangrijk		2x
Ouders van instromers (groep ½ of nieuwe ouders) gedurende schooljaar de mogelijkheid geven voor een Kanjerinformatiemoment.	1x	1x
Belangrijk dat ouders beseffen hoe belangrijk hun eigen gedrag als voorbeeld is voor kinderen.		1x
Niet alles op sociaal-emotioneel gebied is een tak / taak van school.		2x
Laten zien wat we op school doen en waarom is belangrijk.		1x
Uitkijken dat de informatie avond niet steeds hetzelfde is.	2x	1x
Leerlingvolgsysteem vind ik wel goed, maar dan moeten de vragen wel heel duidelijk zijn. Welke informatie haal je er dan uit?	1x	1x
Jaarlijkse ouderavond kan ook in de groep tijdens de inloop-avond.		1x
Voorkeur om ouders juist bij andere projecten uit te nodigen. Betrekken bij de sociaal-emotionele ontwikkeling kan ook op andere manieren.		1x
Invullen van een leerlingvolgsysteem één keer per jaar of het moet tevens voorbereiding zijn op een gesprek.		1x
Thematische ouderavond met als doel ouders "bijscholen" over sociaal-emotioneel gedrag (bijvoorbeeld spel, winnen, verliezen etc).		1x
Kinderen zelf laten vertellen, voordoen, opschrijven	1x	1x
In portfolio gezamenlijk format (schoolbreed) waarop informatie gegeven wordt over de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.	1x	1x
Ouder-kind-leerkracht gesprek in onderbouw alleen bij specifieke gevallen kind erbij. Bovenbouw juist wel erbij.	2x	
Een folder voor thuis met duidelijke kenmerken van de petten.	1x	
Thema's voor informatie avond: puber, overgang naar middelbare school	1x	
Er zit een (te) groot verschil tussen de klassen / bouwen in hoeverre er informatie wordt gedeeld.	8x	
Ouder-leerkracht gesprek waardevoller, omdat je als ouder ook dingen wil bespreken waar je kind niet bij is en dat kan nu niet.	2x	
Ik ben tevreden hoe het gaat. Leraar heeft aandacht voor "problemen" en verwijst waar nodig naar de juiste personen.	2x	
Een Kanjerles bijwonen is leuk en leerzaam om te doen.	2x	
Meer informatie over Kanjertraining en oefeningen die in de klas gedaan worden. Zo kun je hier als ouder thuis op inhaken.	4x	
Start van een nieuw onderdeel / onderwerp ouders informeren en vragen voor ideeën qua invulling.	1x	
BSO, overblijf, sporttrainers, verenigingen ook meenemen bij informatie-avonden of adviseren hierin te scholen.	1x	
Ieder kind Kanjer van de week laten zijn en delen met ouders en klas wat er zo "kanjer" is aan dit kind. Zo gaan kinderen ook meer letten op positieve kanten van alle klasgenoten.	1x	
Een samenvatting van de presentatie (ouderavonden) ontvangen indien aanwezigheid niet gelukt is.	1x	

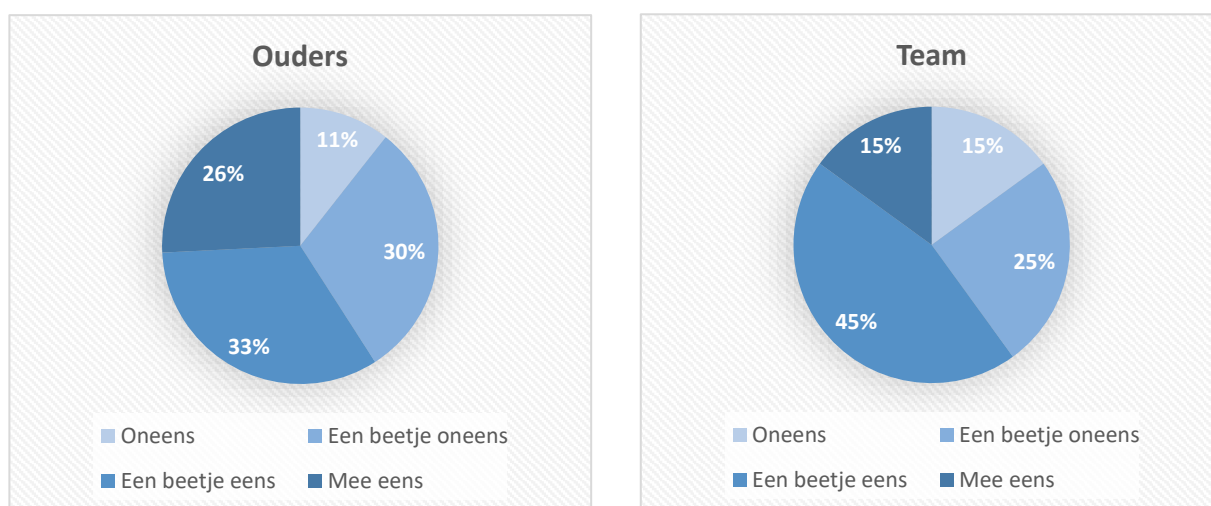
Meer inhoudelijke informatie op de groep van het kind geven of per leerjaar. Informatie is erg algemeen.	4x	
Misschien 1x per maand een momentje regelen dat de juf beschikbaar is om samen met ouders die er behoefte aan hebben te praten over de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze kinderen.	1x	
Via mail of brieven vermelden wat er is behandeld.	2x	

Bijlage 6 Vergelijking resultaten vragenlijst ouders en het team

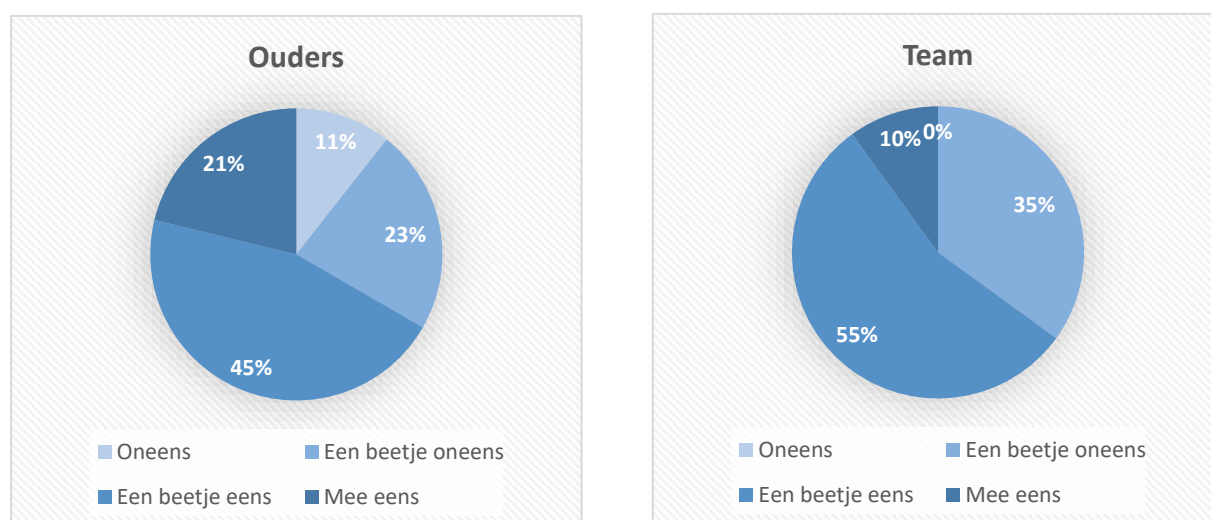
Stelling 1: De school organiseert voldoende ouderavonden over de Kanjertraining.

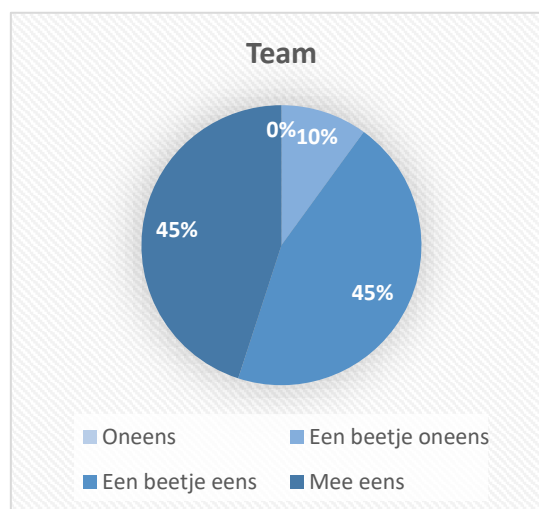
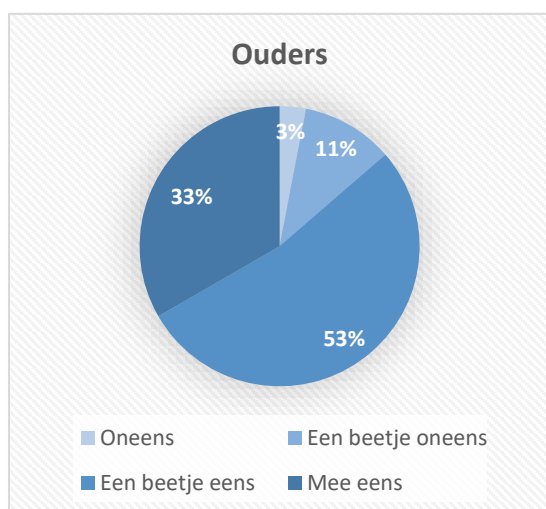
Stelling 2: Via de schoolapp word ik op de hoogte gehouden over de Kanjerlessen in de klas van mijn kind(eren); Via de schoolapp houd ik ouders op de hoogte over de Kanjerlessen in mijn klas.

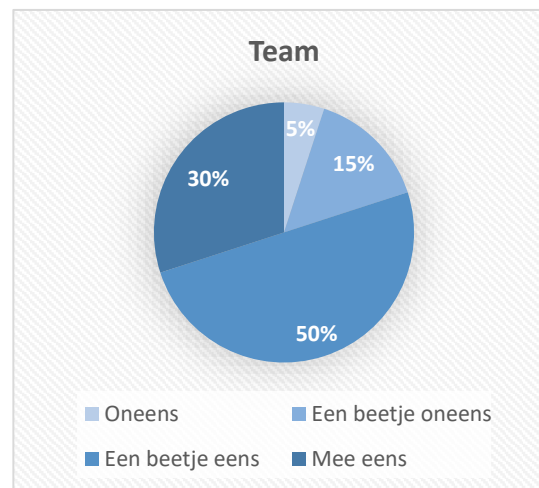
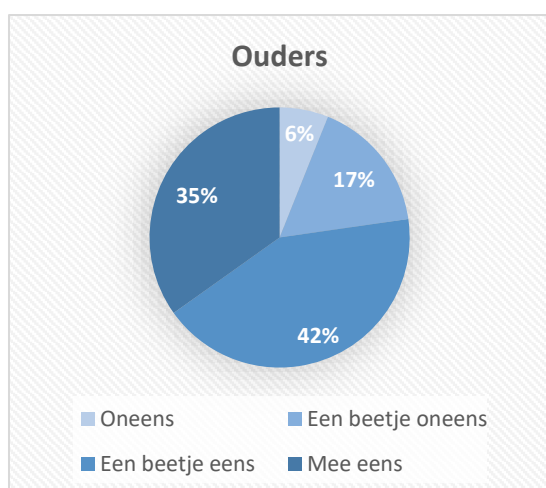
Stelling 3: De school spant zich in om ouders te betrekken bij de Kanjertraining.

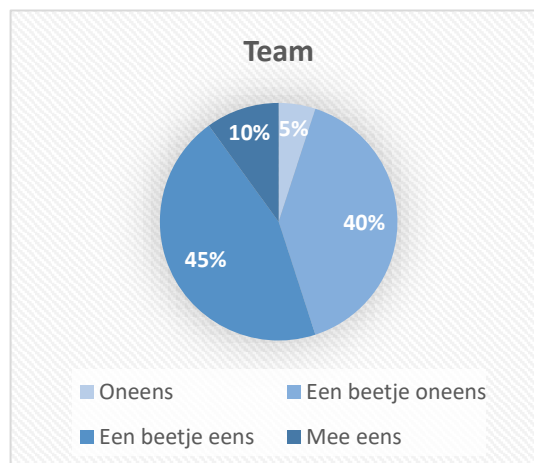
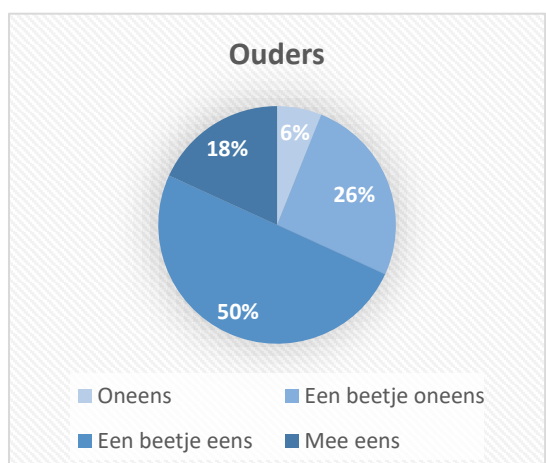
Stelling 4: De school communiceert op een prettige manier over de Kanjertraining.

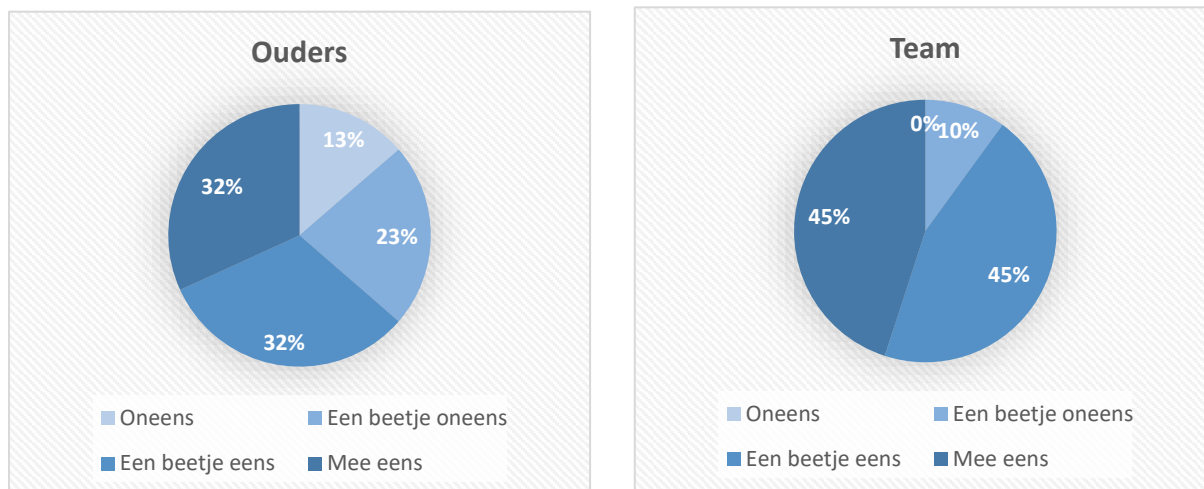
Stelling 5: Ik zou meer geïnformeerd willen worden over de Kanjertraining; Ouders moeten meer geïnformeerd worden over de Kanjertraining.

Stelling 6: De school maakt mij duidelijk hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren); De school maakt ouders duidelijk hoe ze thuis bij kunnen dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind.

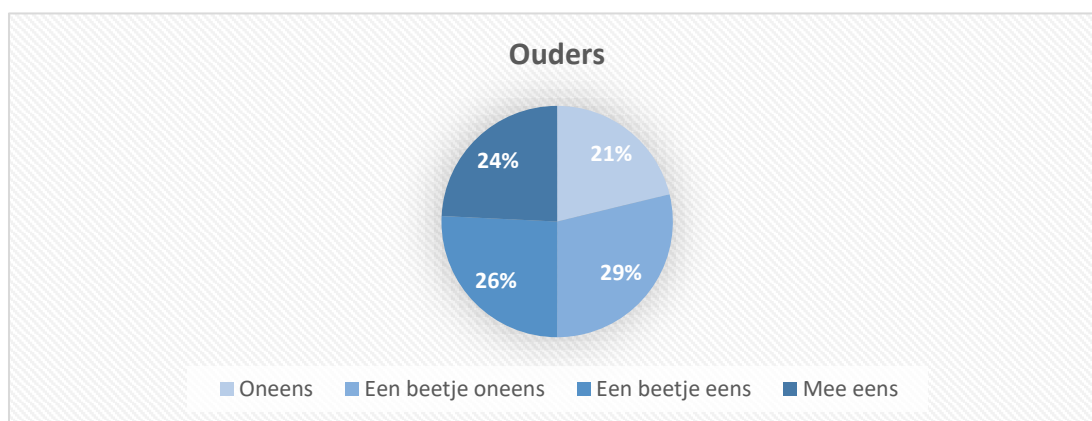

Stelling 7: Ik wil meer informatie over hoe ik thuis kan bijdragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren); De school moet ouders meer informeren over hoe ze thuis bij kunnen dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind.

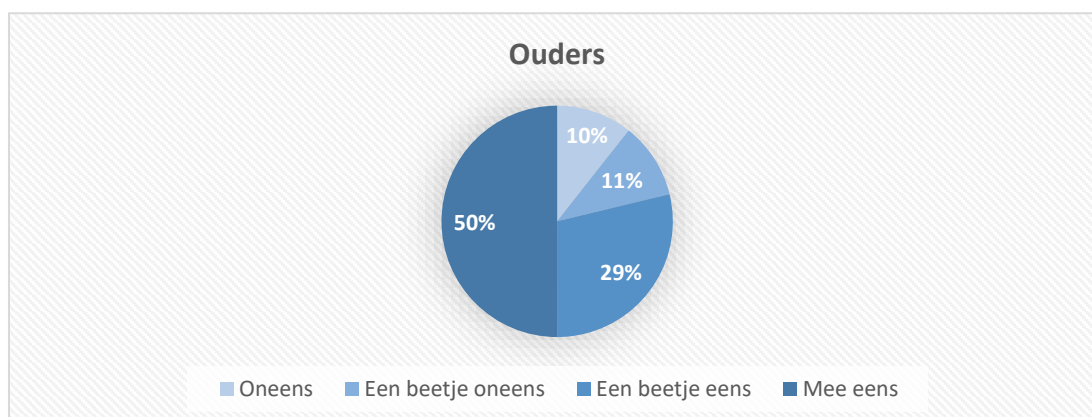

De laatste twee stellingen zijn alleen door ouders ingevuld.

Stelling 8: Ik praat thuis minstens één keer per maand met mijn kind(eren) over de Kanjertraining.

Stelling 9: Ik weet bij wie ik terecht kan voor vragen over de Kanjertraining en / of de sociaal-emotionele ontwikkeling van mijn kind(eren).

Bijlage 7 Uitwerking focusgroep interview 1

Communicatie over de Kanjertraining	Codering
'De informatie avond van afgelopen schooljaar over de Kanjertraining in groep 4 vond ik heel nuttig'.	Info-avond
'Informatie via de informatie avond over wat de petten inhouden en hoe ze dat met de kinderen oefenen'.	Info-avond
'We hebben ooit een brief gehad waar allerlei informatie in stond'.	Nieuwsbrief
"Drie jaar geleden is er ook een informatie avond geweest, gegeven door de persoon die de Kanjertraining aan het team geeft'.	Info-avond
"Fijn dat je via de app af en toe foto's of een berichtje krijgt over wat er die dag centraal stond bij de Kanjerles. Hier kun je thuis dan op terugkomen'.	App
"In de Williweetjes komt er ook regelmatig informatie voorbij als er klassen gewerkt hebben aan de Kanjertraining'.	Nieuwsbrief
"Ik vond de informatie avond ook fijn, maar dat is al wel lang geleden."	Infoavond
"Het is per klas best wisselend in hoeverre er foto's of informatie op gezet wordt. In de ene klas krijg je bijna wekelijks iets en bij de andere klas veel minder."	App
"Ik denk dat het goed is als we wat consequenter iets op de app zetten. Dat we momenten afspreken hoe vaak je dit moet doen."	Consequent
"Ik merk dat als ik als ouder iets op de app zie, ik er wel over in gesprek kan gaan met mijn kind'.	App
"De foto's hoeft niet eens zozeer. Een kort berichtje over wat er is besproken tijdens de les en wat er is gedaan is eigenlijk al goed'.	App
"Je kunt in ieder geval naar aanleiding van een app erop inhaken; hoe was de les?'	App
"Ik heb niet de behoeften gehad om aan de hand van de informatie die we krijgen, hierover in gesprek te gaan met de leerkracht. Ik denk dat dit afhankelijk is of je wel of geen zorgen maakt over je kind'.	Interactie
"Het lijkt me fijn om als ouder feedback te krijgen, bijvoorbeeld wanneer de leerkracht iets ziet bij je kind. Ik zou hier dan wat tips over willen krijgen, hoe ik mijn kind kan helpen'.	Interactie
Ouder-kind-leerkracht gesprekken	Codering
"In mijn geval wisselt het erg in hoeverre ik het als prettig ervaar. Bij mijn ene kind vind ik het heel fijn, maar zo gauw je kind iets meer aandacht nodig heeft waarover je langere gesprekken met de leerkracht wilt hebben, dan heb je altijd dubbele afspraken."	Dubbele afspraken
"Ik vind het heel positief, het gaat om het kind. Ze horen er dan echt bij en zijn na zo'n gesprek trots."	Positieve ervaring
"Het stukje eigen verantwoordelijkheid van de kinderen wordt hierdoor gestimuleerd'.	Positieve ervaring
"De interactie tussen de leraar en je kind vind ik positief."	Positieve ervaring
"Als leerkracht vind ik het fijn om met zowel ouders als het kind in gesprek te gaan. Je komt dan meer te weten dan wanneer je één op één zit."	Positieve ervaring
"In sommige gevallen is het inderdaad lastiger als je meerdere dingen wilt bespreken. Persoonlijk vindt ik de dubbele afspraken niet zo erg."	Dubbele afspraken

"Ik vind het belangrijk dat kinderen ervaren hoe het is tijdens zo'n gesprek. Hier kunnen ze van leren".	Positieve ervaring
"De gesprekken zouden misschien ook al vanaf groep 3 gevoerd kunnen worden".	Start gesprek
"Ik zie er in groep 3 geen meerwaarde in eigenlijk. Ik denk dat ze vanaf groep 4 iets meer eigen verantwoordelijkheid krijgen".	Start gesprek
"Ik vraag me af of kinderen al vanaf z'n jonge leeftijd (groep 3) al die zelfreflectie hebben."	Start gesprek
"Ik denk dat je vanaf groep 4 zodanig een gesprek kan voeren, dat wanneer iets niet lekker loopt kinderen ook begrijpen of het aan hun eigen handelen ligt of juist niet."	Start gesprek
"Groep 4 is wel een goede leeftijd om met de ouder-kind-leerkracht gesprekken te starten".	Start gesprek
"Binnen het ouder-kind-leerkracht gesprek wordt er niet specifiek informatie of de sociaal-emotionele ontwikkeling (in relatie met Kanjer) naar ouders teruggekoppeld."	Terugkoppeling Kanjer

Ouderavond, thema- en informatieavonden	Codering
"Het lijkt me fijn om begin van het schooljaar een ouderavond over de Kanjertraining te plannen. Hierdoor heb je alle neuzen weer dezelfde kant op staan en wordt het geheugen van iedereen weer opgefrist".	Jaarlijkse ouderavond
"Een Kanjertraining in de kleutergroep is heel anders dan in de midden- of bovenbouw. Ik zou wel willen weten hoe die training dan vorm wordt gegeven in de groep waar mijn kinderen zitten".	Gerichter informeren per groep
"Als ouders weten hoe de Kanjertraining per bouw werkt, stimuleer je denk ik ook meer een tweerichtingsverkeer. Doordat ouders betrokken zijn door een ouderavond lopen ze denk ik ook sneller binnen met vragen."	Gerichter informeren per groep
"Het is wel waar denk ik, dat je per bouw anders benaderd mag worden."	Gerichter informeren per groep
"Ik zou wel één keer per jaar een Kanjertraining / avond voor ouders willen. Al is het voor de nieuwe ouders op school."	Jaarlijkse ouderavond
"Ik zou het wel interessant vinden om naast informatie over de Kanjertraining, ook andere informatie over de sociaal-emotionele ontwikkeling te krijgen op zo'n ouderavond".	Andere thema's
Ik vind dat er af en toe teveel naar de leraren wordt gekeken. Door verschillende onderwerpen op zo'n ouderavond aan bod te laten komen, stimuleer je denk ik ook dat ouders er thuis meer aandacht aan gaan besteden".	Andere thema's
"Een ouderavond is een soort geheugen verfrisser, iets op thuis op terug te kunnen pakken met je kinderen.	Jaarlijkse ouderavond
"De ouderavond over de Kanjertraining, die drie jaar geleden is gegeven, zou ik wel één keer in de zoveel jaar terug willen zien. Dit hoeft niet perse door Sabine gegeven te worden, maar kan ook één van de leerkrachten doen."	Jaarlijkse ouderavond
"Ook al zouden er andere thema's aan bod komen, dan zou ik het nog wel benoemen dat het een informatie avond is over de Kanjertraining. Er zijn anders misschien wel ouders die het gevoel hebben dat de school ze wil gaan vertellen hoe ze hun kind op moeten voeden."	Andere thema's Kanjeravond
"We kunnen het inderdaad misschien een Kanjeravond noemen en er dan op een andere manier nog bij aansluiten."	Kanjeravond

"Op een informatie avond lijkt het me ook belangrijk om naar ouders duidelijk te maken hoe de school met ouders kan samenwerken ter bevordering van het kind. Ouders hebben hierbij een hele grote rol".	Samenwerking
"Ik heb het gevoel dat sommige ouders nou het praatje over de Kanjertraining wel aardig kennen. Ik denk dat het essentieel is om in de klas te gaan kijken naar je eigen kind."	Gerichter informeren per groep
"Je kan de Kanjertraining misschien een rol laten spelen in de ouder-kind-leerkracht gesprekken. Dat heb je het cirkeltje rond denk ik".	Ouder-kindgesprek
"Als je de ouderavond in het begin van het schooljaar geeft, missen de ouders van de kinderen die daarna instromen informatie. Misschien kun je die ouders een uitdraai van de presentatie meegeven, zodat ze in ieder geval een stukje basis informatie hebben."	Nieuwe ouders
"Alle nieuwe leerlingen krijgen in ieder geval een folder van de Kanjertraining mee naar huis, maar die is vrij algemeen".	Nieuwe ouders
"Als je andere thema's dan de Kanjertraining aan bod wil laten komen tijdens een ouderavond, zou ik kijken naar thema's die op dat moment spelen."	Andere thema's
"Ja bijvoorbeeld hoe om te gaan met social-media. Dit blijft belangrijk, vooral in de bovenbouw".	Andere thema's
"Ik ben wel van mening dat je thema's moet pakken waar het belangrijk bij is dat je er aandacht aan besteed. Hierbij bedoel ik dat je een beetje af moet blijven van opvoedkundige thema's. Het moet niet te belerend zijn naar ouders toe."	Andere thema's niet opvoedkundig
"Ik vind het belangrijk dat we ons houden aan de schooltaak. Ook met het organiseren van een thema avond. We moeten dan wel iets kiezen wat ouders aanspreekt en bij het team past."	Andere thema's

Betrekken bij de Kanjertraining	Codering
"Ik merk dat we bij de Kanjertraining betrokken worden door middel van de schoolapp en de informatie avonden".	Schoolapp en info-avond
"Het is heel wisselend per klas / bouw in hoeverre we betrokken worden bij de Kanjertraining".	Wisselend per bouw
"Het ligt er ook aan wat er op dat moment speelt. Als er iets speelt in de klas denk ik dat we sneller betrokken worden dan wanneer het allemaal goed verloopt."	Wisselend per bouw
De schoolapp	Codering
"De app werkt voor mij heel goed, beter dan informatie via de mail krijgen. Mijn mail open ik niet zo snel, de app wel."	Positieve ervaring
"Via de app hoeven we geen hele verhalen te krijgen, maar als de leerkracht heel kort beschrijft wat ze die dag bij de Kanjertraining hebben gedaan is het al voldoende."	Korte beschrijving
"Ja inderdaad, een korte beschrijving van waar er aan is gewerkt".	Korte beschrijving
"Eventueel een beeld erbij is ook prettig. Het hoeft niet perse een foto te zijn, het kan ook een plaatje zijn uit bijvoorbeeld het werkboek."	Beeld
"Als leerkracht zou ik vooral voor de ouders iets op de app zetten, zodat ze op de hoogte zijn".	Argument
"Bij de leerkrachten zijn er ooit wel afspraken gemaakt over hoe vaak we iets op de app moeten zetten. We lopen er zelf achteraan en het is lastig om daar bij iedereen op te gaan hameren".	Geen consequente aanpak

"Ik vind het fijn om te horen dat de app bij ouders leeft. Als het echt een meerwaarde heeft, dan heb je het er als leerkracht meer voor over er tijd in te steken".	Positieve ervaring
"Het hoeft niet perse teruggekoppeld te worden vanuit de ouders naar de leerkracht, zolang ze er thuis iets aan hebben of iets mee doen."	Geen interactie; niet negatief
"Het is wel makkelijk dat je bij een ouder-kind-leerkracht gesprek terug kan pakken op een eerder verstuurde app. Dan weten ouders eerder waar je het over hebt".	Positieve ervaring
"Ik zou het fijn vinden om misschien één keer per maand in gesprek te kunnen gaan met de leraar over de Kanjertraining. Eventueel samen met andere ouders".	Interactie
"Dit zouden we ook schoolbreed kunnen doen. Dat je één keer in de maand een inloop-uurtje Kanjer hebt waar je met vragen terecht kunt."	Interactie
"Je hebt in principe altijd de mogelijkheid om een afspraak te maken buiten de schooluren. Daar moet je dan zelf voor kiezen".	Interactie
"Als ik kijk naar hoe vaak er iets op de app gezet kan worden, dan denk ik dat het afhankelijk is van de momenten waarop er echt iets gedaan is met de Kanjertraining."	Aantal momenten
"De kanjertraining staat wekelijks één à twee keer op het rooster".	Beantwoording vraag
"Het is voor ons op school heel wezenlijk dat het gewoon op het rooster staat en voor de ouders dus eigenlijk alleen bekend is als er iets bijzonders speelt."	Argument
"Ik denk ook dat je de Kanjertraining juist op momenten tussendoor inzet. Bijvoorbeeld tijdens een spelletje of kinderen aanspreken in de Kanjertaal."	Argument
"Het blijft altijd een beetje lastig. Ik had niet in de gaten dat mijn dochttertje in een groep zit waar dus vrij weinig over de Kanjertraining gecommuniceerd wordt. Ik dacht dat dit gewoon de standaard gang van zaken was."	Geen consequente aanpak
"Misschien is het wel belangrijk om hier wat meer eenheid van te maken?".	Afspraken
"Het binnenhalen van een app, want dat past bij deze tijd, mag er niet voor zorgen dat we elkaar op jagen van hoeveel berichten heb jij al gestuurd?".	Argument
Een Kanjerles bijwonen	Codering
"Een vriendin van mij heeft haar kinderen op een andere school zitten waar ze ook werken met de Kanjertraining. Die school nodigt ouders uit om met de kinderen samen een Kanjertraining te doen. Zij was hier heel enthousiast over".	Positieve ervaring
"Ik heb in groep 4 ook een Kanjertraining meegedaan. Dit was heel leuk."	Positieve ervaring
"Je kind kan op school heel anders zijn dan thuis en je hebt niet altijd een beeld van hoe de positie van je kind en de groep is. Ik vind het wel positief om dit tijdens een Kanjerles te kunnen zien."	Voordelen
"Soms hebben ouders een negatief beeld over een groep. Terwijl als je je eigen kind in de groep ziet, zie je misschien ook wel wat er gebeurt en kan je hierdoor positiever gaan denken."	Voordelen
"Ik ben ooit één keer bij de Kanjertraining aanwezig geweest en ik had van te voren een negatief beeld over de petten. Tijdens de les werden juist de positieve kanten benadrukt en dat vond ik wel heel mooi om te zien."	Positieve ervaring
"Door een les bij te wonen zie je de interactie van je kind met andere leerlingen. Je ziet de dynamiek van de groep, waardoor je een beter beeld krijgt van hoe de groep in elkaar zit."	Voordelen
"Je hebt kinderen die thuis veel vertellen en kinderen die thuis nauwelijks iets vertellen. Dan is het inderdaad handig als ouders de positie van het kind in de klas zien. En hoe er wordt gereageerd op elkaar."	Voordelen

"Het helpt voor ouders denk ik net zoveel als voor de leerkracht. Je ziet dan een ouder bij het kind en het kind spiegelt vaak, dus zie je ook hoe ouders zijn. Hierdoor kun je wel begrijpen waar bepaald gedrag vandaan komt".	Voordelen
"De meerwaarde voor mij als leerkracht zou zijn om daarover met een ouder in gesprek te gaan. Gewoon een vraag als: "Wat vond je ervan?". Informeel en niet zo beladen."	Voordelen
"Ik snap wel dat het bij de leerkrachten op nummer zes staat, want het is ook wel spannend als iemand in de les komt kijken."	Nadelen
"Ja en met welk oordeel gaan ouders naar buiten?"	Nadelen
"Ik kan me voorstellen dat niet iedereen zo genuanceerd het lokaal verlaat en toch bepaalde meningen hebben over hoe de les wordt gegeven en hoe de leraar voor de klas staat".	Nadelen
"Ik denk dat als je als ouder open staat voor verbetering, dat je het wel goed ervaart zo'n les bijwonen."	Voordelen
"Bij die andere school moten alle ouders komen. Het kan ook iets zijn om gewoon te verplichten naar ouders toe".	Verplichting
"Het is goed als ouders ook zien dat er tijdens zo'n les ook dingen gebeuren en zien dat een leerkracht in moet grijpen. En dat ze zien dat het ook echt een training is net zoals je leert rekenen".	Voordelen
"Het is voor ouders belangrijk dat ze ervaren waar het om gaat; vertrouwen in elkaar."	Voordelen
"En dat ouders daar ook heel discreet mee omgaan. Je ziet heel veel dingen en wat daar gebeurt blijft daar dan ook."	Afspraken
"Ik denk dat je dat ook heel duidelijk van te voren mag communiceren".	Afspraken
"Het hoeft niet altijd een oefenles te zijn. In de bovenbouw worden kinderen ook aan het werk gezet om bijvoorbeeld op papier zichzelf te schalen of te scoren. Dat zijn ook leuke dingen om als ouder te zien."	Voorbeeld
"Ik zou wel vaker dan één keer willen komen".	Argument
Leerling volg- en adviessysteem invullen	Codering
"Als hiervoor gekozen wordt zou ik het in het begin van het jaar en het eind van het jaar in willen vullen. Dan zie je echt de ontwikkeling bij je kind."	Wanneer inzetten
"Op het moment dat je merkt als ouder dat de leerkracht mijn kind anders ziet en dat ik niet begrijp waar dit vandaan komt. Dan is het denk ik als ouder fijn als ik ook een lijst in kan vullen. Deze kunnen we dan vergelijken met elkaar."	Wanneer inzetten
"Wat voor nut heeft het als ik als ouder die lijst in ga vullen? Als de leerkracht hem al invult en we bespreken die samen dan is het ook prima."	Is het nuttig?
"Dat is eigenlijk wat we al doen voor het ouder-kind-leerkracht gesprek. We vullen thuis iets in, de leraar vult ook iets in en dat is dan de basis van het gesprek."	Format
"Als je het op die manier doet kun je er gelijk op inhaken en als ouder een vraag stellen als iets niet duidelijk is."	Format
"Wat levert het je op, of is het vooral veel werk?"	Werkdruk
"Ja alleen bij jonge kinderen kun je het bijvoorbeeld delen, dan zit het kind er niet bij. In groep 5 hebben wij er voor gekozen om de informatie voor onszelf te houden, want dan zit het kind erbij. De informatie is niet perse geschikt om met het kind te bespreken."	Informatie delen
"Ik vond het wel fijn om te lezen hoe ouders het kind zien en daarbij een omschrijving geven. Dat geeft je als leerkracht wel informatie."	Positieve ervaring
"Het hoeft dus niet perse via een leerlingvolgsysteem, het kan ook door middel van een format (wat tot heden gebruikt wordt)."	Format

"Ik ben wel benieuwd wat voor vragen er in een leerlingvolgsysteem staan voor ouders. Ik hoor van andere ouders dat het best moeilijk is om iets op te schrijven of in te vullen."	Moeilijkheidsgraad
"Ik denk dat een format wel specifiek is. Als je het te open houdt, dan krijg je ook een open beoordeling."	Format
Afsluiten van projecten	
"Ik denk dat je hierbij alle projecten kunt pakken, want het gaat om bijvoorbeeld samenwerking en taakverdeling. Dat is heel veel sociaal-emotionele ontwikkeling denk ik."	Alle projecten zijn geschikt
"Ik vind het wel prettig dat er in de williweetjes gecommuniceerd wordt als er een bepaald project start, bijvoorbeeld lentekriebels. En als het bijna klaar is wordt er ook nog wel gecommuniceerd wat er dan voorbij is gekomen."	Alleen informatie over project
"Ik vind het ook prettig om meer over de inhoudt te horen."	Alleen informatie over project
"Een simpele benoeming op bijvoorbeeld een kalender is eigenlijk al voldoende naar mijn idee".	Alleen informatie over project
Overige punten SEO	
"Ik vind niet dat ik voldoende kennis heb om ouders te informeren over bepaalde zaken op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ik probeer wel ouders naar mensen te sturen die meer expertise hebben."	Te weinig expertise
"Als het gaat om groepsdynamiek, daarin hebben wij wel zicht. Maar als het gaat om een kind die bijvoorbeeld snel huult, verlegen is dan voel ik mezelf een beetje onkundig om daar dan juist tools voor te geven".	Te weinig expertise
"Kan ik voor de Kanjertraining ook bij het CJG terecht?"	CJG
"Ik denk dat als ik naar het CJG ga, dat er dan echt iets ergs aan de hand moet zijn met mijn kind. Dat is dan best een drempel voor mij persoonlijk om hier naartoe te gaan."	CJG
"Ik vind het wel twee totaal verschillende dingen. Voor het sociaal-emotionele weet ik precies waar ik moet zijn. Voor de Kanjertraining zou ik eerst naar de leraar lopen voor mijn vragen."	Naar leerkracht
"Ik denk dat dat ook goed is, want als je je kind wilt helpen middels de taal van Kanjer, dan zit je ook goed bij de leerkracht."	Naar leerkracht
"Ik vind dat je voor de sociaal-emotionele ontwikkeling ook wel bij de leerkracht mag zijn. Alleen tot bepaalde hoogte; je moet als leerkracht bedenken of jij wel de juiste persoon bent."	Naar leerkracht; "tot bepaalde hoogte"
"De drempel om naar het CJG te gaan wordt voor veel mensen wel lager. Wij zijn als school echt niet op de hoogte van alle mensen die daar binnen stappen. Dit wordt ook niet terug gekoppeld naar school en ik denk dat dit alleen maar goed is".	CJG
"Je kunt ook voor een eenmalig gesprek naar het CJG, het hoeft niet gelijk een hele sessie te zijn".	CJG
"Je had het ook over een stukje informatie naar ouders toe. Ik snap dat ouders nu weinig te horen krijgen over hun kind op sociaal-emotioneel gebied. Wij hebben nu alleen het portfolio en twee gesprekjes. En in het portfolio staat daar eigenlijk niks over vermeld."	Terugkoppeling informatie
"Wat zou je nog meer willen delen met ouders dan? Per kind nog op sociaal-emotioneel gebied?"	Vraag
"Wij vullen op school bijvoorbeeld ZIEN! in, daar zien ouders niks van".	Opmerking
"Maar voor jullie is het misschien ook moeilijk? Zijn jullie misschien wat terughoudender hierin? We zijn steeds kritischer als ouder.."	Vraag

"We willen met school op zoek gaan naar een koppeling tussen enerzijds resultaten naar ouders communiceren over de leerprestaties, anderzijds over de sociaal-emotionele ontwikkeling."	Terugkoppeling informatie
"Wij hebben wel de behoefte om ouders meer te geven over hoe het kind in de klas is en om daarover een gesprek te voeren. Dat horen we ook terug van ouders en daar zijn we op school volop mee bezig."	Terugkoppeling informatie
"Vroeger kreeg je op het rapport bepaalde zaken te zien en had je er wel een beeld van."	Terugkoppeling informatie
"Als je een gesprek hebt gehad vullen de leerkrachten nu wel een verslag in van hoe ze jouw kind zien."	Verslag met informatie
"Het gevaar is dat als wij meer informatie gaan geven over de sociaal-emotionele ontwikkeling, in welke vorm dan ook, dat ouders dan ervan uitgaan dat ze met alle problemen bij ons terecht kunnen. Daar moeten we wel voor waken."	Te weinig expertise
"Dan moeten we ook eerder duidelijk communiceren over het CJG. Het CJG is daar expert in. En prima als je een thema avond organiseert en je betreft het CJG hierbij, maar dan moet er wel iemand vanuit het CJG daarover vertellen."	CJG
"Het mag niet belerend zijn naar ouders, maar dat is ook lastig. Waar haal je informatie, moeten wij de instantie zijn die ouders leren hoe ze op moeten voeden?"	Mag niet belerend zijn
"Ik denk wel dat het fijn is dat als ik thuis iets zie bij mijn kind, dat je daar met de leerkracht over kunt praten."	Opmerking
"Ja precies, dat is ook wel de bedoeling".	Opmerking
"De leerkracht kan dan aangeven bij wie wij met onze vragen het beste terecht kunnen".	Naar leerkracht
<i>Thuis in gesprek gaan met je kind</i>	
"Ik vind het wel heel belangrijk dat je thuis met kind in gesprek gaat over de Kanjertraining of over andere zaken op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling."	Belangrijk
"Ja dat vind ik ook, want dan ga je er thuis ook verder op door / iets toepassen."	Belangrijk
"Als het hier op school wordt aangehaald, moet je daar thuis ook iets mee doen om het extra kracht te geven."	Belangrijk
"Ik merk in de periodes dat er gecommuniceerd wordt of er iets wordt aangehaald, dat ik er dan over in gesprek ga met mijn kinderen. Als er weken niks voorbij komt, dan bespreek ik ook niks met mijn kinderen."	Opmerking
<i>Overige opmerkingen</i>	
"We hebben hier op school posters hangen en dergelijke. Als je niet weet wat de Kanjertraining is en je loopt hier de school binnen dan weet je het nog niet. Ergens hangen ook de petten. Misschien een tip om hier nog iets mee te doen."	Kanjertraining zichtbaar maken
"Ik zou iets in de vitrine kast maken, dat valt nog meer op".	Kanjertraining zichtbaar maken
"Het viel me op doen de vragenlijsten werden afgenomen dat er in één keer meer aandacht was voor de Kanjertraining. We hadden toen een tafel ingericht met wat spulletjes erop. Zoiets kunnen we als school zelf ook vaker toepassen."	Kanjertraining zichtbaar maken

Bijlage 8 Uitwerking focusgroep interview 2

Communicatie over de Kanjertraining	Codering
"In de Williweetjes staat af en toe iets over de Kanjertraining".	Nieuwsbrief
"In groep 5 komt tijdens het ouder-kindgesprek de Kanjertraining aan bod".	Ouder-kind gesprekken
"In groep 1 krijg ik via de schoolapp veel binnen".	Schoolapp
"In de Williweetjes inderdaad, maar dat is dan meer schoolbreed en niet specifiek over de groep van het kind."	Nieuwsbrief
"Ik krijg weinig, vanuit de klas waarin mijn kinderen zitten, te horen over de Kanjertraining."	Weinig informatie
"Ik heb nu een kind in groep 4, die hebben nu een speciale Kanjertraining. Sinds ze daarmee begonnen zijn worden wij mee betrokken."	Speciale Kanjertraining
"Door mij wordt er slecht gecommuniceerd. Ik deel niks van foto's. Heeft er ook mee te maken dat mijn aandacht voor Kanjer meer zit in praktische zaken."	Slechte communicatie
"Ik denk dat er als team wel een inhaalslag te maken is."	Consequent
"Het hoeft niet perse een foto te zijn, maar gewoon een verhaaltje is ook goed."	Schoolapp
"Ik probeer eraan te denken om foto's te maken, die spaar ik op en aan het eind van de maand zet ik die thuis op de app met een korte beschrijving."	Schoolapp
"Ik krijg weinig reactie van ouders erop."	Interactie
"Ik ga er niet over in gesprek met de leerkracht. Het is voor mij duidelijk."	Interactie
"Meestal zit mijn appmoment aan het einde van de week en dan op maandag komen er ouders niet snel meer op terug. Er zit dan een heel weekend over heen."	Interactie
"Er zit heel veel verschil in per groep. Bij de ene groep wordt meer aandacht besteed aan hoe ze ouders op de hoogte houden dan bij de andere groep."	Consequent
"Het is als ouder wel heel leuk als je ergens kan lezen wat de Kanjertraining inhoudt en waar je op in zou kunnen haken. Het lijkt mij heel leuk om er meer over te weten."	Meer informatie
"Bijvoorbeeld via een informatiefolder of nieuwsbrief.. Ik denk dat sommige ouders daar behoefte aan hebben."	Meer informatie
"Ik denk dat het alleen belangrijk is als er iets speelt met jouw kind, om dan met de leerkracht over de Kanjertraining in gesprek te gaan. Dan is tweerichtingsverkeer wel prettig."	Interactie
"Ik zou het niet verkeerd vinden om de algemene informatie avond nog een deel te kunnen doen. Daarbij misschien nog een folder meegeven, een Kanjeractiviteit te doen en dan te sparren. Dan heb je de mensen."	Informatie avond + extra informatie
"De mensen die komen zijn denk ik vaak al de mensen die heel betrokken zijn. Je moet proberen met name heel de groep te pakken. Al is het maar onverwachts met wat activiteiten en dan daarover te sparren met ouders. Dan ga je de tweerichtingsverkeer in ieder geval op gang zetten."	Interactie
"Hierna kun je nog wat informatie geven, bijvoorbeeld dat er maandelijks iets op de app komt te staan. En dat ouders daarover in gesprek kunnen gaan met hun kind. Op deze manier geef je ouders in ieder geval de kans."	Informatie avond + extra informatie
"Dit hoeft niet perse tijdens een algemene informatie avond, maar kan ook tijdens de inloopavond. Een aantal activiteiten tussendoor. Hierop terugpakken; wat hebben nu eigenlijk gedaan? Waarom doen we dit? Proberen zoveel mogelijk mensen te bereiken".	Inloopavond

"Het lastige is alleen dat de inloopavonden per groep zijn. Als je dan meerdere kinderen op school hebt zitten ga je langs meerdere groepen."	Inloopavond
Dat klopt, maar in principe gaat het over het feit dat je als ouder weet wat de Kanjertraining inhoudt, wat we daarmee willen bereiken. Dat je het idee erachter gaat snappen. En daarvoor maakt het niet uit in welke groep je kind zit."	Inloopavond
Ouder-kind-leerkracht gesprekken	Codering
"Ik zou liever zien dat het een keer met het kind is en een keer zonder het kind. Je bespreekt dan toch andere dingen, op een andere manier. Ik denk dat je er als ouder meer uit kan halen als je kind er een keer niet bij is."	Een keer met en een keer zonder kind
"Ja dan krijg je andere gespreksstof en ga je dieper in op bepaalde zaken. Nu wordt het gesprek een beetje gestuurd, terwijl je soms wel iets meer wilt weten".	Een keer met en een keer zonder kind
"Het is wel fijn dat de kinderen meer uit kunnen leggen tijdens een gesprek. Alleen vind ik daar geen verdieping in zitten."	Positieve ervaring
"Het ligt wel een beetje aan welke groep het kind zit. In groep 4 vind ik de gesprekken wat oppervlakkiger, maar in groep 6 gaat het wel meer over hoe het kind zelf dingen ziet en doet."	Wisselende ervaring
"Ja ik vind het in de bovenbouw ideaal zulke gesprekken. En als mensen echt een persoonlijk gesprek willen om ergens dieper op in te gaan moet je gewoon een andere afspraak maken."	Bovenbouw positief
"Wij streven ernaar om kinderen steeds meer de verantwoordelijkheid te geven in hun eigen ontwikkeling. En juist als ze dat kunnen, kun je verandering in gang zetten. Hier zijn die gesprekken ideaal voor."	Positieve ervaring
"Mijn voorkeur gaat uit om vanaf groep 5/6 het kind-ouder-leerkracht gesprek in te voeren. Ik heb het vorig jaar in groep 4 niet gehad en ben benieuwd hoe kinderen het ervaren om bij die gesprekken te zijn."	Start gesprek
"Volgens mij vinden ze het wel interessant hoor om erbij te zijn. Het is per kind wel heel verschillend, ligt eraan hoe het kind in elkaar zit."	Opmerking
"Aan de andere kant is dat het leermoment; daar gaat het uiteindelijk om. Hoe ontwikkel je jezelf?"	Opmerking
"Dat is ook heel moeilijk en spannend, maar als je dat al leert vanaf groep 4..."	Opmerking
"Ik denk dat het daarom ook sterk is om het vanaf groep 4 te houden, want dan kun je als kind ook die ontwikkeling doormaken."	Start gesprek
"Ik ben het ermee eens dat je dan alsnog een afspraak kunt maken mocht je iets anders willen bespreken."	Dubbele afspraken
"Ik zou een combinatie wel ideaal vinden. Eén keer met het kind erbij en één keer zonder het kind erbij."	Een keer met en een keer zonder kind
Ouderavond, thema- en informatieavonden	Codering
"De ouderavond die wij aan het begin van de Kanjertraining hebben gehad zou ik sowieso wel af en toe herhalen. Ook voor de nieuwe ouders".	Jaarlijkse ouderavond / nieuwe ouders
"Of je het echt jaarlijks moet doen... Ik ben benieuwd of iedere ouder daar elk jaar naartoe gaat."	Opmerking
"Ik denk het niet, zeker niet de ouders die al meerdere kinderen op school."	Opmerking
"Algemene informatie en regels kunnen aan bod komen. En hoe het in de groepen verder uitgewerkt wordt. Zo breed mogelijk laten ervaren hoe de Kanjertraining is."	Inhoud ouderavond

"Wil je de driehoek die wij juist willen (leerling, ouder, leerkracht), dan zou je ouders kort moeten informeren. Daarna hoe ga je ermee om? En dat je daar de wisselwerking krijgt."	Inhoud ouderavond
"Er zou ook een combinatie gemaakt kunnen worden tussen de Kanjertraining en andere onderwerpen op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dat zou ik wel een hele goede vinden."	Andere thema's
"Spelen, omgaan met verlies, omgaan met winst, omgaan met kritiek, voor een groep durven staan, al die dingen die in de Kanjertraining voorkomen."	Andere thema's
"Pesten, proberen in de voorwaardes te gaan zitten. Hoe komt het nou dat kinderen komen tot pesten?"	Andere thema's
"Gewoon informatie geven en discussie punten. Ik zou het wel leuk vinden om met ouders daarover te stoeien. Dan hoop ik dat er vanzelf interactie komt."	Interactie
"Ik ben wel benieuwd of er dan een wisselwerking komt. Ik denk het namelijk niet."	Interactie
"Ik denk dat dit een kwestie is van wennen. De eerste keer misschien niet, maar op een gegeven moment als je jezelf veilig voelt komt dat op gang. Als mensen dat gaan durven, gaan herkennen, dan kun je gaan sparren en gaan delen."	Interactie
"Ergens lijkt mij dat een grote opdracht voor school."	Opmerking
"Dat is het ook, maar ergens denk ik ook wel waar gaat het om? Wat wil je kinderen meegeven? Ik denk dat het heel belangrijk is. Als we met ouders kunnen samenwerken is dat de kracht die kunt maken."	Samenwerken
"Eigenlijk is het ook wel de hele basis van het onderwijs. Als het goed gaat met het kind, dan pas kan het echte leren op gang komen."	Opmerking
Betrekken bij de Kanjertraining	Codering
"In groep 1 vanuit de app. Daar zit het grote verschil in."	Wisselend per bouw
"Ja bij mij in groep 1 dus niet echt. Groep 5 ook niet echt. Dat is denk ik ook de reden waar het grote verschil in zit bij het onderzoek."	Wisselend per bouw
"Door middel van informatie avonden worden we betrokken bij de Kanjertraining."	Informatieavond
"Bij groep 4 mogen wij deelnemen aan de Kanjertraining en dat is eigenlijk best leuk. Dan zie je wat er gebeurt bij zo'n training. Een keer deelnemen zou ik aan willen raden. Daardoor ben je wel meer betrokken en kun je er over in gesprek gaan met je kind."	Deelname Kanjlerles
De schoolapp	Codering
"Kort en krachtig, het hoeft geen heel verhaal te zijn."	Korte beschrijving
"Foto's, vertellen wat je hebt gedaan. Het doel van de les erbij zetten."	Korte beschrijving
"Meerwaarde: je kunt erover in gesprek gaan met je kind. Of kinderen kunnen zelf nog met vragen komen."	Meerwaarde
"Ik ben geen apper, maar ik denk dat de ouders gelijk hebben. Een foto, doel en oefening erbij."	Meerwaarde
"Als je een les aan het geven bent moet je zelf al de telefoon bij de hand hebben en op het juiste moment een foto maken. Dat lukt niet altijd."	Opmerking
"De foto's vindt ik niet het aller belangrijkste."	Opmerking
"Ik denk dat dit bij kleuters wel het geval is. Soms vertelt een beeld meer dan 1000 woorden."	Opmerking / meerwaarde
"Ja daar ben ik het mee eens, bij kleutergroepen wel."	Opmerking

"Als je maandelijks deelt vind ik het al heel wat."	Maandelijks
"Als er afspraken zijn kun je men er ook op aanspreken. Ouders mogen het dan ook van de leerkracht verwachten."	Afspraken
Een Kanjerles bijwonen	Codering
"Het is typerend voor een Kanjertraining. Zowel ouders als het team, dat ze huiverig zijn om geconfronteerd te worden. Ouders kunnen denken "oei moet ik hieraan mee doen?" en collega's krijgen ineens ouders die in de les komen kijken. Als dat binnen een paar jaar dichterbij elkaar zou komen, zou ik dan mooi vinden."	Confrontatie
"Ik denk dat je als ouder makkelijker met de leerkracht over de Kanjertraining kunt praten, want je weet dan hoe het gaat."	Interactie
"Je ziet ook hoe je kind in de klas is, je ziet hoe de groepsdynamiek is. Ook wel leuk om te zien als ouder."	Voordelen
"Voor de leerkracht confronterend, want er zitten ouders bij. Als het op een veilige manier gebeurt, met ouders bespreekbaar maken dan zou het een hele mooie stap kunnen zijn."	Confrontatie / voordeel
"Ik heb ervaring op een andere school en daar merk je dat ouders zich vaker onzekerder voelen dan de leerkracht. Maar als je het juist een paar keer ervaart wordt die drempel misschien wel lager."	Positieve ervaring
"Leerkrachten kunnen er denk ik ook veel uithalen, hoe ouders meedoen. Dan kun je met ouders in gesprek daarover gaan."	Voordelen
"Het is denk ik niet te verplichten".	Verplichten
"Nou ja, dat is de vraag. In groep 4 wordt het nu enigszins wel verplicht om deel te nemen. Het moet alleen wel organisatorisch kunnen. Dus bijvoorbeeld niet altijd op dezelfde dag."	Verplichten
Leerling volg- en adviessysteem invullen	Codering
"Het is misschien waardevol als je het idee hebt dat je kind thuis anders is dan op school. Dat je het verschil er dan uit kunt halen."	Wanneer inzetten?
"Ik denk dat het waardevol is. Dat ouders in kunnen vullen wat ze thuis zien, wat ze ervaren of gedrag en houding. Die informatie lees je als leerkracht, sla je op en gebruik je."	Waardevol
"Hier hoeft niet perse een instrument voor gebruikt te worden. Gewoon een kladblaadje met een paar trefwoorden erop is al voldoende. Ik denk dat je zo dichterbij de waarheid komt."	Instrument
"Wij hebben al eens een aantal kernwoorden op moeten schrijven over ons kind."	Instrument
"Dan kom je meteen "to the point" en heb je heel snel het kind in beeld."	Instrument
"Dat hebben wij bij de kleuters ook gedaan. Ouders iets in laten vullen en zelf iets in vullen. Dat kun je dan bijna op elkaar leggen. En soms is het juist ook anders en dan heb je ook iets om te bespreken."	Instrument
Afsluiten van projecten	Codering
"Moet je de keuzen niet bij ouders laten? Dat je aangeeft welk project er is geweest en als je het interessant vindt om bij de afsluiting te zijn dan.."	Keuze ouders
"Ik stoei met mijn collega's er ook wel over om met ouders een project af te sluiten, want dan kom je weer bij wat Kanjer inhoudt. Het feit dat je er als ouder bent, dat jouw kind iets presenteert of iets laat zien. Je kunt in gesprek gaan over het hele proces en dan heb je weer een ingang bij de ouders."	Interactie
Overige punten SEO	Codering

"Ik denk dat wanneer de leerkracht iets ziet bij een kind, hij / zij daar één op één met de ouders over in gesprek gaat."	Interactie
"Ik denk dat je moet kijken naar wat we hier op school zien gebeuren en hoe dit thuis wordt opgepakt."	Thuis
Thuis in gesprek gaan met je kind	Codering
"Als er informatie aan ouders doorgegeven wordt, leeft het ook meer bij de kinderen. Anders blijft het echt iets schools."	Belangrijk
"Ja en ouders kunnen er thuis mee aan de slag en op terugkomen."	Belangrijk
"Zijn er vanuit de Kanjertraining ook materialen die je aan ouders mee kunt geven?"	Materialen ouders
"Ik denk dat het vooral belangrijk is om dezelfde taal te spreken. Dus dat je op één lijn zit, dat je weet hoe wij kinderen op school aanspreken. Dat je begrijpt wat ermee bedoeld wordt en dat je met je kind daarover in gesprek kunt gaan."	Dezelfde taal spreken
Aanspreekpunt	Codering
"Misschien is het voor nieuwe ouders nog onduidelijk bij wie ze terecht kunnen met vragen."	Nieuwe ouders
"In principe zou je denken dat je bij de leerkracht terecht kan."	Leerkracht
"Maar weten ouders dan dat die Kanjertraining in elke groep gegeven wordt?"	Informereren
"Misschien kunnen we informatie aan het begin van het schooljaar meegeven. Hierop vermelden waar ouders terecht kunnen voor bepaalde vragen."	Informereren
"Ik zou bij de leerkracht vragen stellen en als die denkt je moet niet bij mij zijn, dat die je dan doorstuurt naar iemand anders."	Leerkracht
"Ik weet niet of het voor ouders duidelijk is bij wie ze terecht kunnen met bepaalde vragen. Dus bijvoorbeeld wat het CJG doet op school."	CJG
"Ik denk dat veel ouders het wel weten."	CJG
"Ik denk dat veel ouders denken dat het CJG alleen voor zwaardere problemen is."	CJG
"Je kunt als school altijd extra informatie geven."	Informereren
"Ik vind het een heel sterk punt dat we hier op school het CJG hebben. Ik weet niet of iedereen weet dat het zo bevrijdend kan zijn om daar eens over de drempel te stappen. Dat is misschien in dit kader ook wel een hele goede om eens aan te denken op een informatie avond."	CJG
"In de Williweetjes staat er meestal ook iets over het CJG. Voor mij is dat dan wel duidelijk."	CJG
"Bij mij werkt het vaak beter als ik mensen daadwerkelijk zie en hoor. Het maakt bij mij soms net die andere beweging in mezelf, in plaats van dat ik iets lees."	Informereren
Inloopuurtje	Codering
"Ouders kunnen altijd een afspraak maken of een mailtje sturen met / naar de leerkracht."	Afspraak maken
"Ik denk dat een inloopuurtje te vrij is."	Te vrij
"Een inloopuurtje klinkt een beetje onduidelijk denk ik. Wat moet ik dan vragen? Waarvoor moet ik komen?"	Onduidelijk

Bijlage 9 Samenvattingen focusgroep interviews

Samenvatting eerste focusgroep interview

Ouders worden door middel van verschillende informatiebronnen op de hoogte gehouden over de Kanjertraining: via een informatie avond, een brief, de schoolapp of de Williweetjes (nieuwsbrief aan ouders). Het verschilt per bouw of klas in hoeverre ze op de hoogte worden gehouden. Hier kan de school consequenter mee omgaan. Het afgelopen schooljaar is er geen informatie avond meer geweest. Tot nu toe is er weinig sprake van tweerichtingsverkeer. Eén ouder geeft aan dat ze niet de behoefte heeft gehad om in gesprek te gaan over de Kanjertraining. Een andere ouder vindt het prettig om meer feedback van de leerkracht te krijgen over haar kind.

Het ouder-kind-leerkracht gesprek wordt door de meeste ouders en het team positief ervaren. De eigen verantwoordelijkheid van het kind wordt gestimuleerd, kinderen zijn trots na een gesprek, er is interactie tussen de leraar en het kind en als leerkracht is het fijn om met zowel ouders als het kind in gesprek te gaan. Eén ouder geeft aan het niet altijd prettig te vinden. Zodra het kind meer aandacht nodig heeft heb je altijd dubbele afspraken. Een leerkracht geeft aan dat ze dubbele afspraken niet erg vindt. Zowel de ouders als het team vinden groep 4 een prima leeftijd om te starten met ouder-kind-leerkracht gesprekken. Eén ouder geeft aan dat het eventueel vanaf groep 3 al zou kunnen. De ander ziet daar geen meerwaarde in, zij vraagt zich af of kinderen op een jonge leeftijd al in staat zijn tot zelfreflectie. Binnen het ouder-kind-leerkracht gesprek wordt er niet specifiek informatie of de sociaal-emotionele ontwikkeling (in relatie met Kanjer) naar ouders teruggekoppeld.

Er is behoefte aan informatieavonden over de Kanjertraining. Een voorkeur is om deze aan het begin van het schooljaar te plannen, zodat het geheugen weer opgefrist wordt. Ouders van kinderen die later instromen missen dan wel de informatie. De school kan erover nadenken hoe we die ouders ook voldoende kunnen informeren.

Tot op heden zijn de informatieavonden vrij algemeen. Er is behoefte aan meer specifieke informatie, bijvoorbeeld per bouw of per groep. Het is ook interessant om naast informatie over de Kanjertraining andere informatie over de sociaal-emotionele ontwikkeling te krijgen. Hierdoor stimuleer je dat ouders er thuis meer aandacht aan gaan besteden. Daarnaast hebben ouders het gevoel dat sommige ouders het praatje over de Kanjertraining aardig kennen. Ook al komen er andere thema's aan bod, het is verstandig om naar ouders te benoemen dat het een informatie avond is over de Kanjertraining. Ouders moeten niet het gevoel krijgen dat de school ze wil gaan vertellen hoe ze hun kind op moeten voeden. Het is belangrijk om thema's te kiezen die op dat moment spelen en aansluiten bij wat zowel de ouders als het team aanspreekt, bijvoorbeeld social-media. Tijdens de ouderavond is het van belang dat de school duidelijk maakt hoe school en ouders samen kunnen werken ter bevordering van het kind. De kanjertraining zou ook nog een rol kunnen spelen binnen het ouder-kind-leerkracht gesprek.

Er wordt verschillende keren benadrukt dat het erg wisselend is per klas of per bouw in hoeverre ouders worden betrokken bij de Kanjertraining. Daarnaast ligt het ook aan het moment. Ouders ervaren dat wanneer er iets in de klas speelt, ze sneller worden betrokken. De Kanjertraining staat wekelijks op het rooster en tussen de lessen door wordt er ook aandacht aan besteed. Voor ouders is de Kanjertraining alleen bekend als er iets bijzonders speelt.

Ouders vinden de schoolapp een fijn en efficiënt middel om op de hoogte gehouden te worden. Ze hoeven geen hele verhalen te krijgen, maar een foto, een plaatje en / of een korte beschrijving van de les is al voldoende. Het team ziet ook de meerwaarde in om ouders via de app op de hoogte te brengen. Een leerkracht geeft aan dat ze het fijn vindt om te horen dat de app bij ouders leeft. Ze hoeft niet perse een terugkoppeling vanuit ouders te krijgen, zolang ouders er thuis maar iets aan hebben of iets mee doen. Het is belangrijk om er meer een eenheid van te maken, allemaal dezelfde afspraken erover. Een ouder geeft aan dat ze het fijn vindt om één keer in de maand met de leraar in

gesprek te kunnen over de Kanjertraining. Eventueel met andere ouders samen. De directeur geeft aan dat we dit ook schoolbreed zouden kunnen organiseren, bijvoorbeeld door middel van een inloopuurtje. Een leerkracht benoemt dat ouders altijd de mogelijkheid hebben om een afspraak te maken buiten de schooluren.

Zowel de ouders als het team zien voor- en nadelen van het bijwonen van een Kanjerles. De voordelen voor ouders zijn dat het leuk is om een les te zien, je een beter beeld krijgt van hoe de positie van je kind is in de groep, je de dynamiek en interactie in een groep ziet en dat wanneer je een negatief beeld hebt over de groep dit kan veranderen naar een positief beeld. Ook is het een aanknooppunt om met je kind over in gesprek te gaan. Voor de leerkrachten is het positief dat ze het gedrag van de ouder zien, dit wellicht kunnen spiegelen naar het kind hierover in gesprek kunnen gaan met de ouders. Een nadeel is dat het spannend is als iemand in de les komt kijken. Hierbij moet er uitgekeken worden dat ouders geen oordeel krijgen. Het is belangrijk dat ouders ervaren en zien dat ze leerkracht soms in moet grijpen en dat de Kanjertraining net zo belangrijk is als bijvoorbeeld een rekenles. Er mag van te voren duidelijk gecommuniceerd worden naar ouders, zodat ouders discreet omgaan met de dingen die ze zien. De les kan op verschillende manieren vorm worden gegeven. Het hoeft niet perse een "oefenles" te zijn, ouders kunnen bijvoorbeeld ook meekijken met een activiteit waarbij kinderen zichzelf moeten scoren op bepaalde vaardigheden.

Het gebruik van een leerlingvolgsysteem voor ouders kan nuttig zijn. Als ervoor gekozen wordt gaat de voorkeur uit naar twee keer per jaar invullen: één keer aan het begin van het schooljaar en één keer aan het eind. Op die manier zie je de ontwikkeling van het kind. Aan de andere kant wordt er op dit moment gebruik gemaakt van een format ter voorbereiding van de gesprekken, dus wat levert een leerlingvolgsysteem dan voor extra informatie op? Het levert vooral veel werk op en is moeilijker om in te vullen. Een format is specifiek. Daarnaast vult de leerkracht al het leerlingvolgsysteem in en als je die samen bespreekt is dat ook voldoende.

Er is niet zoveel behoeften vanuit de ouders die deelnemen aan het interview om betrokken te worden bij het afsluiten van een project. Ze vinden het wel fijn om geïnformeerd te worden over de onderwerpen die aan bod komen en over het tijdsplan wanneer een project plaatsvindt. Dit kan bijvoorbeeld door projecten te benoemen op de kalender.

De leerkracht heeft niet altijd voldoende kennis om ouders te informeren over bepaalde zaken op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Belangrijk is dat de leerkracht hierbij zichzelf afvraagt of hij of zij hiervoor de juiste persoon is. Anders moet de leerkracht ouders doorsturen naar mensen met meer expertise. Bijvoorbeeld het CJG (centrum jeugd en gezin) op school. Voor ouders is het vaak een drempel om daar heen te gaan. En zijn ouders wel voldoende op de hoogte over wat het CJG allemaal doet? Misschien moet de school eerder duidelijk hierover communiceren, bijvoorbeeld tijdens een ouderavond. Iemand van het CJG kan dan wat komen vertellen.

De school is op zoek naar een manier hoe we dingen over de sociaal-emotionele ontwikkeling terug kunnen koppelen naar ouders. Op dit moment krijgen ze hier weinig over te horen. Hierbij moeten we ervoor waken dat we niet teveel informatie geven, omdat ouders dan ervanuit kunnen gaan dat ze met alle problemen bij de leerkracht terecht kunnen.

Iedereen vindt het belangrijk dat ouders thuis met hun kind in gesprek gaan over de Kanjertraining en/ of de SEO. Als je er als ouders thuis iets mee doet, wordt het extra in zijn kracht gezet. Het is wisselend in hoeverre ouders in gesprek gaan thuis. Als ze weken niks voorbij zien komen, bespreken ze ook niks met hun kind(eren).

Wellicht kan de school nog meer de Kanjertraining in beeld brengen binnen de school, zodat ouders en kinderen en meer aan herinnerd worden. Bijvoorbeeld door een vitrinekast in te richten.

Samenvatting tweede focusgroep interview

Ouders worden door middel van verschillende informatiebronnen op de hoogte gehouden over de Kanjertraining: via de Williweetjes (dit is wel schoolbrede informatie), de schoolapp, in sommige groepen tijdens het ouder-kind gesprek en op dit moment in groep 4 aangezien hier een speciale Kanjertraining wordt ingezet. Er valt nog een inhaalslag te maken, omdat er vanuit de ene groep meer informatie komt dan vanuit een andere groep. Op dit moment ervaren zowel ouders als het team weinig terugkoppeling; er is geen sprake van tweerichtingsverkeer. Ouders geven aan dat dit in hun situatie nog niet van toepassing is geweest, maar misschien wel nodig als er iets speelt bij het kind. Er is behoefte vanuit ouders aan meer informatie, het lijkt ze leuk om meer te lezen of te horen zodat ze er thuis op in kunnen haken.

De meningen tussen ouders en het team is verdeeld over hoe ze de ouder-kind-leerkracht gesprekken ervaren. Ouders zien liever dat er één gesprek is met het kind en één zonder het kind. Leerkrachten geven aan dat ouders een andere afspraak kunnen maken als ze iets willen bespreken zonder het kind erbij. De motivatie vanuit het team om de gesprekken zo te houden is dat kinderen hierdoor meer verantwoordelijkheid krijgen voor hun eigen ontwikkeling.

Eén ouder geeft aan dat het voor de kinderen interessant is om erbij te zitten, maar dat het per kind kan verschillen. Hierop wordt door twee leerkrachten ingehaakt dat dit juist een leermoment is voor de kinderen. Ouders geven een voorkeur om het kind pas vanaf groep 5 of 6 mee te nemen naar de gesprekken. Twee leerkrachten geven aan dat het juist een leermoment is voor de kinderen en dat het sterk is wanneer ze dit al doen vanaf groep 4. Hierdoor kan het kind een ontwikkeling doormaken.

Nog meer geïnformeerd worden over de Kanjertraining kan tijdens een ouderavond, maar ook tijdens een inloopavond, via een folder of nieuwsbrief. Ouders zijn benieuwd of de informatie avond jaarlijks plaats moet vinden, omdat ze denken dat andere ouders er niet elk jaar naar toe gaan. Het is belangrijk om de hele groep ouders te benaderen.

Op de informatie avond kan er algemene informatie gedeeld worden, maar ook informatie gericht op de groep van het kind. Er kan een combinatie gemaakt worden tussen de Kanjertraining en andere onderwerpen op gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Thema's als spelen, omgaan met verlies en winst, pesten, voor een groep durven staan etc. kunnen hierbij een rol spelen. Er kunnen discussiepunten komen, om interactie te stimuleren. Ouders twijfelen of er interactie komt. Hierop wordt gereageerd dat het een kwestie is van wennen; de eerste keer misschien niet, maar als men zich veilig voelt komt dat op gang.

Daarnaast geeft men aan dat er na een informatie avond nog een folder mee naar huis gegeven kan worden of aangegeven kan worden dat er iets op de app gezet wordt en ouders hierover in gesprek kunnen gaan met het kind.

Er zit een groot verschil tussen hoe vaak leerkrachten iets op de schoolapp plaatsen. Het hoeven geen hele verhalen te zijn die worden gestuurd; kort en krachtig beschrijven wat er tijdens de les is gedaan, het doel van de les erbij zetten en eventueel een foto. De meerwaarde hiervan is dat ouders in gesprek kunnen gaan met hun kind of dat kinderen er zelf over kunnen vertellen. Voor leerkrachten is het niet altijd handig om tijdens de les foto's te maken, maar dit is volgens ouders niet het belangrijkste. Bij de kleuters hebben foto's wel een meerwaarde. Maandelijks iets op de app zetten is voldoende. Als er afspraken over gemaakt worden, kun je men er op aanspreken. Ouders mogen het dan ook van de leerkracht verwachten dat hij/zij zich hieraan houdt.

Er zitten voor- en nadelen aan het bijwonen van een Kanjerles. Voor ouders kan het een drempel zijn, maar ook voor het team. Als ouder kun je makkelijker met de leerkracht praten over de Kanjertraining, omdat je dan ervaring hebt met de training. Je ziet hoe je kind in de klas is en de groepsdynamiek. Voor leerkrachten kan het confronterend zijn, omdat er ouders bij zitten. Ze kunnen er ook veel uithalen, omdat ze met ouders in gesprek kunnen gaan. Als het op een veilige

manier gebeurt, zou het een mooie stap kunnen zijn. Als ouders en leerkrachten het een paar keer ervaren, wordt de drempel misschien wel lager. Er bestaan nog twijfels over of het te verplichten is om ouders deel te laten nemen. Het moet organisatorisch kunnen, dus bijvoorbeeld niet altijd op dezelfde dag plaatsvinden.

Een leerlingvolgsysteem kan ingezet worden, maar dit hoeft niet perse. Ouders kunnen ook op een kladblaadje trefwoorden schrijven die betrekking hebben op hun kind. Ouders kunnen invullen wat ze thuis zien. Als leerkracht kun je die informatie gebruiken. Je kunt de informatie gebruiken om samen te bespreken.

Een voordeel van ouders betrekken bij het afsluiten van projecten is dat je hierdoor weer een ingang creëert bij ouders. Het feit dat ze er zijn, het kind iets presenteert of laat zien en daarover in gesprek kan gaan. Hierdoor ontstaat weer tweerichtingsverkeer. Wellicht dat je hierbij de keuze aan ouders moet laten of ze erbij willen zijn of niet.

Iedereen is het erover eens dat het belangrijk is als ouders thuis in gesprek gaan met het kind over hun ontwikkeling. Het is vooral belangrijk dezelfde taal te spreken, zodat ouders en de school op één lijn zitten. Als er informatie aan ouders doorgegeven wordt, leeft het ook meer bij de kinderen. Voor vragen kun je terecht bij de groepsleerkracht. Misschien dat het voor nieuwe ouders onduidelijk is bij wie ze terecht kunnen. Er kan informatie gedeeld worden waarop vermeld staat bij wie ouders terecht kunnen met vragen. Leerkrachten kunnen ouders doorsturen als ze vragen niet kunnen beantwoorden. Er bestaan twijfels of ouders voldoende op de hoogte zijn over het CJG. Hierover kan meer informatie komen. Een inloopuurtje voor het stellen van vragen ziet men niet zo zitten; het klinkt nogal “vrij” en onduidelijk. Ouders kunnen altijd een afspraak maken met de leerkracht.